

CAVALIERSÄLLSKAPET
Medlemsorganisation i Svenska Kennelklubben

Avel&Hälsa Hösten 2021

Detta har hänt sedan 2001 då Cavalierens första
Hälsoprogram startade.

Rolf o Kenneth

Cavalier King Charles Spaniel 2001- 2021 (2020)

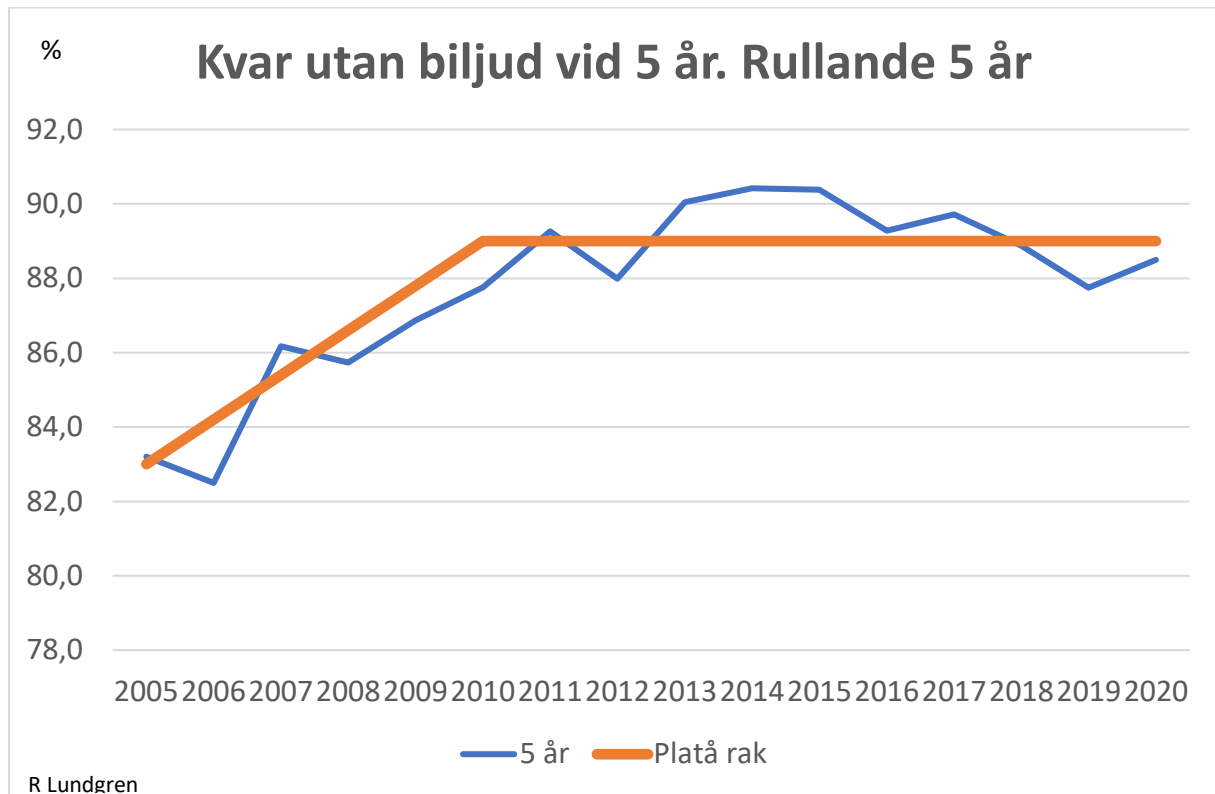
Innehåll

Utveckling av biljud hos 5 åriga Cavalierer.....	2
Hur många av våra Cavalierer har inte utvecklat biljud	3
Hur har dödsfalls statistiken utvecklats enligt AGRIA	4
Ökning och minskning av biljud bland unga och äldre Cavalierer.....	6
När uppkommer Cavalierens biljud jämfört med övriga raser.....	7
Hur många av våra Cavalieren gör vi hjärtkoll på.	9
Vilka hanar använder vi i aveln av Cavalierer.....	10
En djupare analys av de Cavalierer som inte klarat hjärtkollen tagen efter 5 år eller tidigare.	11
Cavalier King Charles Spaniel som får sin första kull vid fem års ålder, hur ser deras bakgrund ut? ...	13
Hur har hanhunds användandet utvecklats jämfört med andra raser.....	14
Hur har användandet av de hanar vi använder mest förändrats.....	15
Förändring av debutålder i och med det nya Hälsoprogrammet 2017.....	16
Hur förändringen av hanens ålder vid avel ändrats.....	17
Inavel förändring sedan 2001.....	18
Uppföljning Ögon	19
Uppföljning Patella	21
Uppföljning registreringar.....	23
Utveckling Nya Kennlar (Uppfödare av Cavalier King Charles Spaniel).....	26
Medlemsutveckling inom SCKCS.	27

Utveckling av biljud hos 5 åriga Cavalierer

Vi kan se en klar förbättring av biljuden på yngre Cavalierer under de första 10 åren efter införandet av Hälsoprogrammet 2001. I nedanstående bild har vi valt att visa hur många % av Cavalieren som inte fått biljud före 5 år. (Dvs fått diagnosen Hjärta UA vid 5 års kontrollen.)

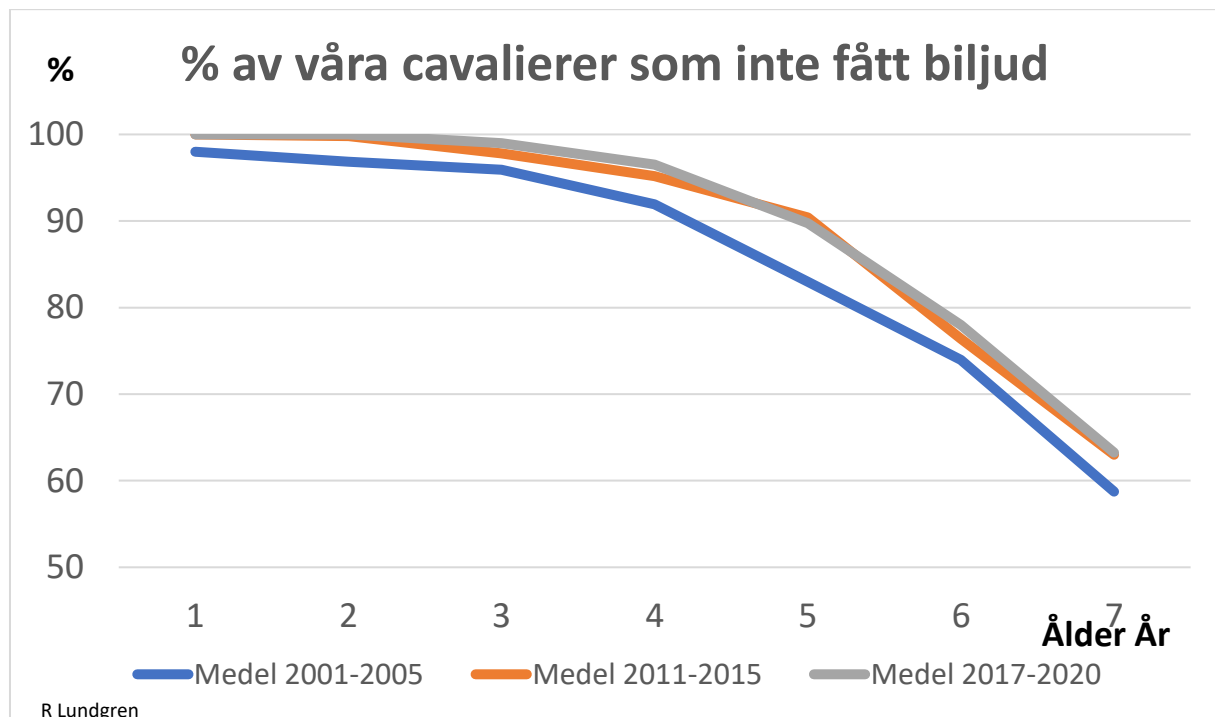
Vi kan i ovanstående bild se att det var en förbättring fram till ca 2010-2011 för att sedan plana ut. För att minska variationer mellan åren har vi valt att slå ihop 5 år. 2010 är alltså medelvärde för 2006-2010. (Rullande 5 år)

Denna uppföljning visar också anledningen till att vi tillsammans med SKK reviderade och skärpte vårt Hälsoprogram 2017. Hur det skulle ha sett ut om vi inte haft ett Hälsoprogram från 2001 är svårt att veta, men vi har idag ca 7 % fler 5 åringar att använda i avel än vi hade 2005.

Hur många av våra Cavalierer har inte utvecklat biljud

Hur har förbättringen sett ut för övriga åldrar under denna tid? Vi har i nedanstående uppföljning valt att titta på hur det såg ut 2001-2005, 2010-2015 och de 5 sista åren 2017-2021 innan det nya hälsoprogrammet börjar ge resultat. 2021 är ännu inte med. Även i detta diagram ser vi att 2011-2015 och 2017-2020 följer varandra, vilket indikerar bara en mindre förbättring de senaste 5-10 åren.

Diagrammet visar hur många % av de hjärttestade Cavaliererna som inte haft biljud vid de olika åldrarna, d.v.s. varit utan anmärkning (UA) på kontrollen vid respektive ålder.

I den blå kurvan är inga hundar påverkade av hälsoprogrammet från 2001. I den röda kurvan är programmet 10 år. Den grå kurvan innehåller 4 år (2017-2020, ska fyllas på med nytt medelvärde efter årsskiftet 2022. Den kurvan blir också startnivå för vårt nya hälsoprogram som påbörjades 2017).

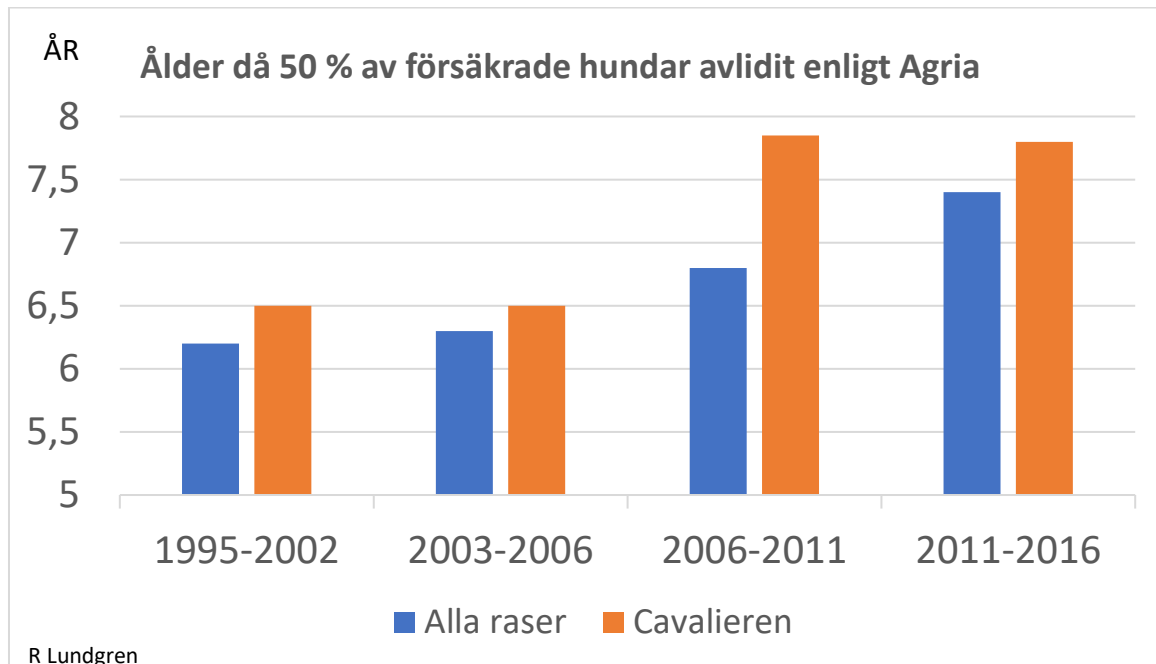
Ur diagrammet kan vi utläsa att den stora förbättringen (färre biljud) skett vid 5 års ålder (jmf blå och röd kurva). Där närmar vi oss nivån vi hade för 4-åringarna när hälsoprogrammet 2001 startade, d.v.s. en förskjutning av blåsljudsdebuten på ca 1 år sedan 2001.

Kurvorna närmar sig varandra när vi kommer upp i 7-10 års ålder, vilket är naturligt då det tar fler generationer att förbättra statusen ju äldre hunden blir. Samt att vi är i den ålder då hundar får biljud på grund av hög ålder.

Hur har dödsfalls statistiken utvecklats enligt AGRIA

Agria har i sina uppföljningar som redovisat " Mortalitet - dödsfall inträffade för 50 % av djuren före denna ålder och för 50 % efter." Vi har använt oss av den uppföljning, då en stor del troligen är kopplad till att vi redan 2001 fick vårt första hälsoprogram.

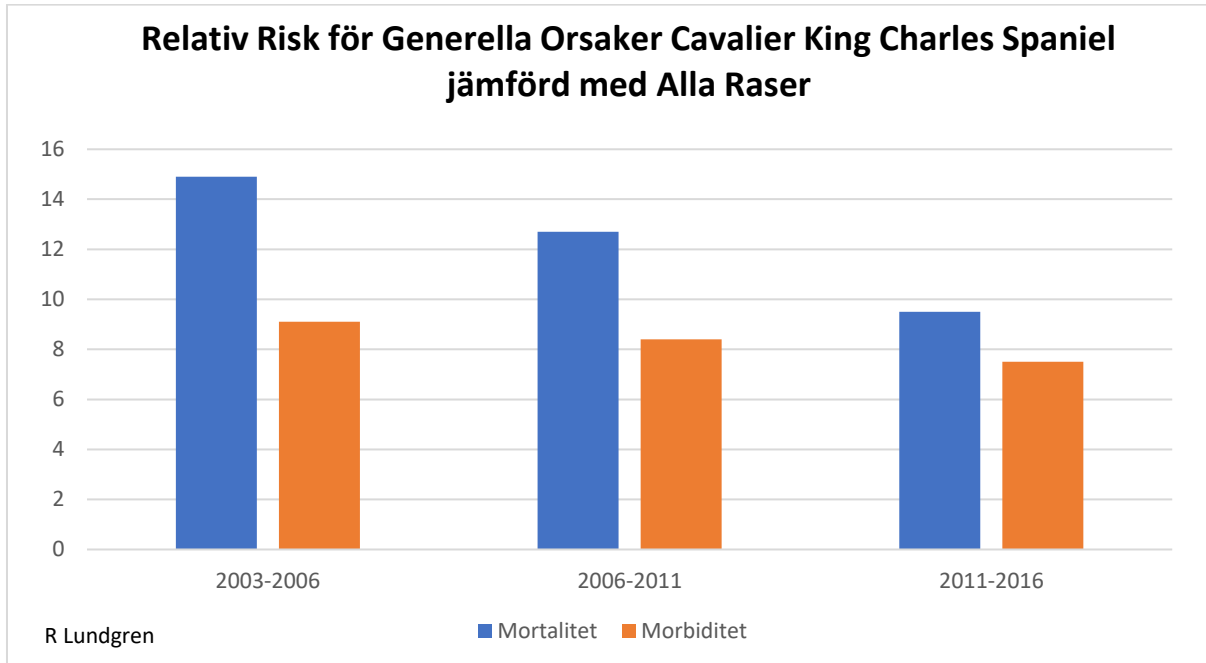

Vi ser samma mönster här som i vår uppföljning som visar hur förbättringen av biljudet som var tydligt fram till 2010 och sedan avstannat.

I uppföljningen ovan ser vi denna förbättring för Cavalieren fram till 2006-2011, därefter har det avstannat på samma nivå.

Agria gör också en Riskjämförelse för Cavalieren och övriga raser. Även här ser vi en förbättring både för Mortalitet och Morbiditet när vi tittat närmare på orsak "hjärtat".

Mortalitet, dödstal eller dödlighet är ett demografiskt mätvärde som anger antalet dödsfall.

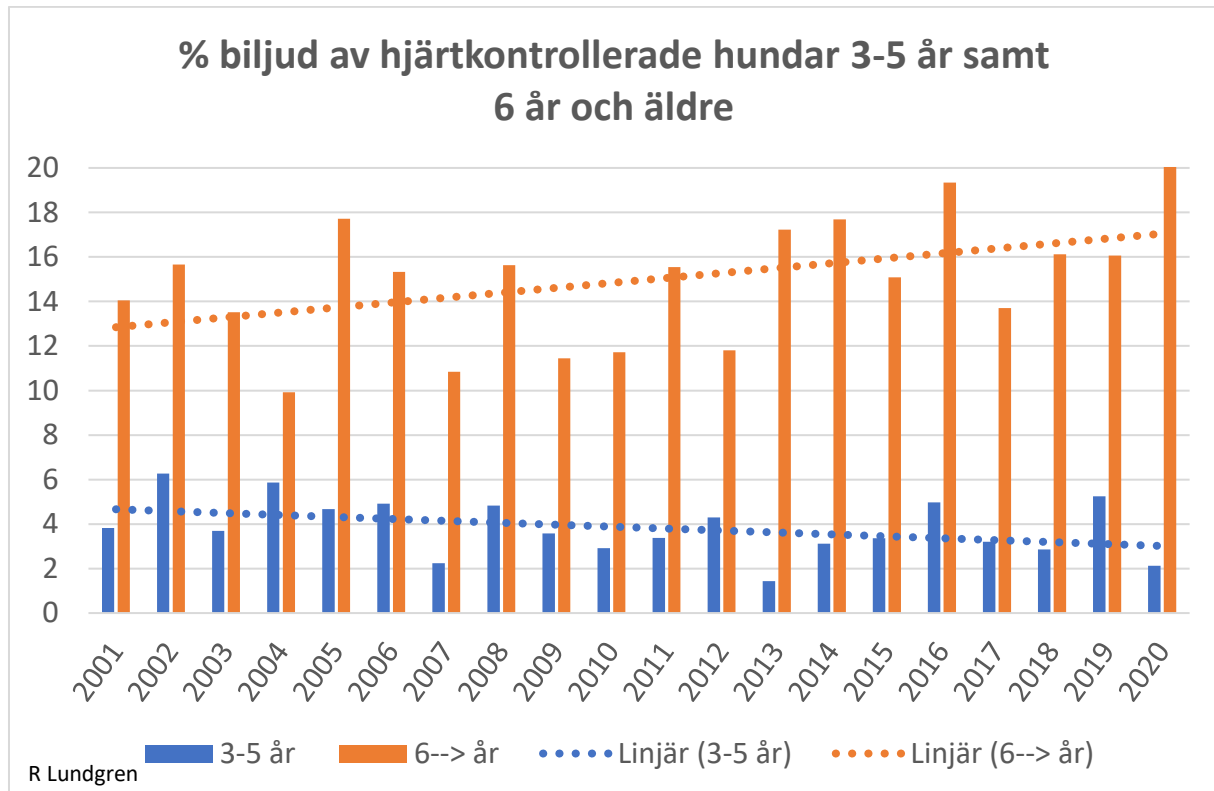
Morbiditet, sjuktalet, sjuklighet, beskriver antalet sjukdomsfall eller skadefrekvens i en hel population.

Även om Risktalet fortfarande är högt kan vi se att för Mortalitet har risktalet minskat med en tredjedel från 2003-2006 till den senaste Agriauppföljningen 2011-2016.

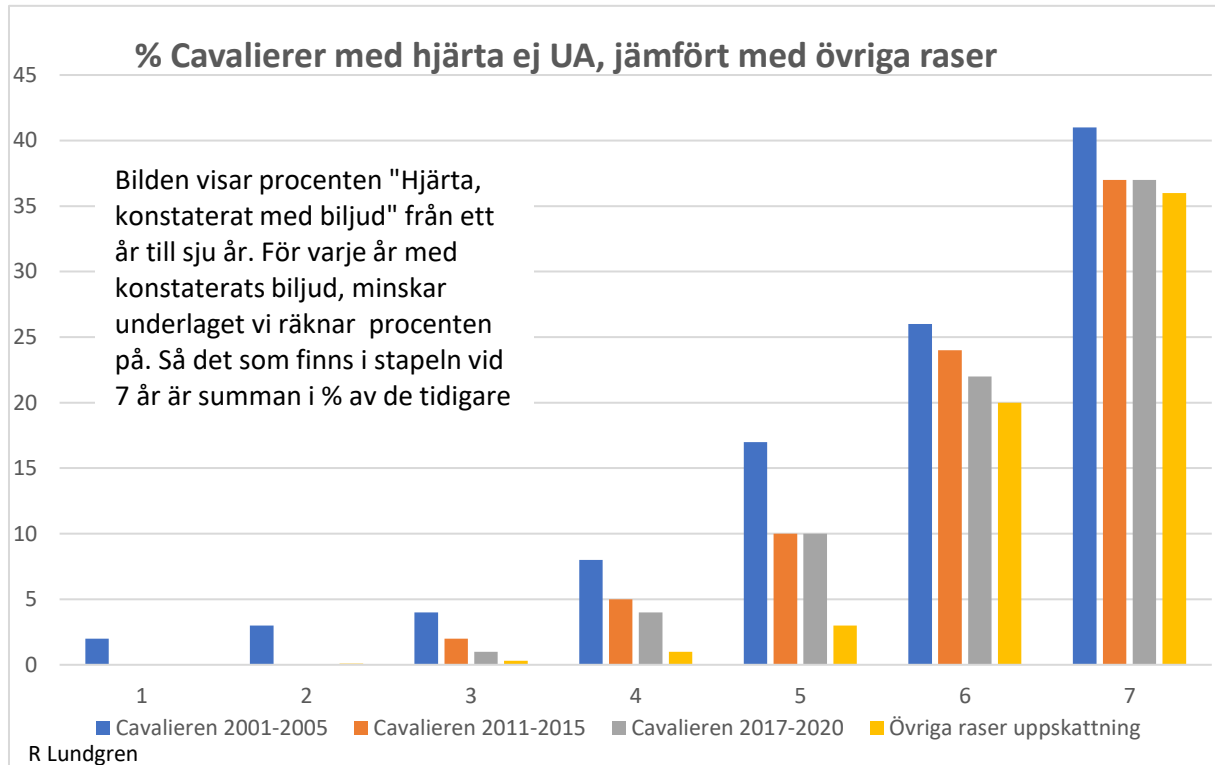
Ökning och minskning av biljud bland unga och äldre Cavalierer

Det betyder att lika stor som minskningen i % av biljud är på yngre Cavalierer, lika stor, eller något större är ökningen i % hos våra äldre. Se bilden nedan.

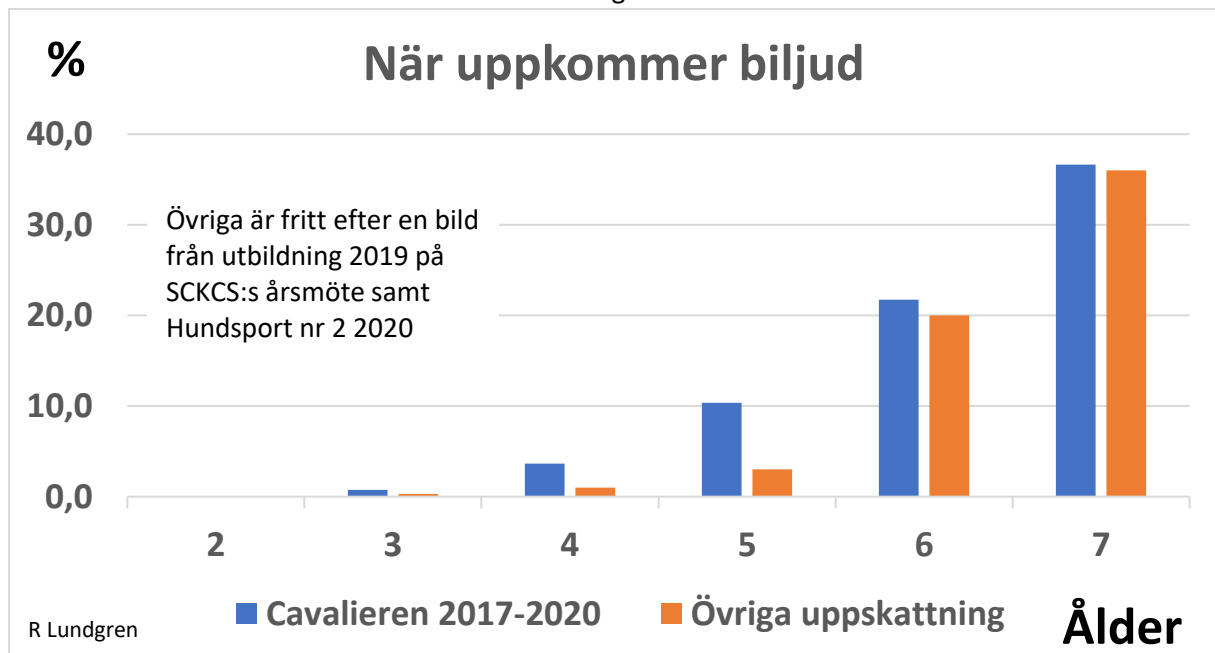

När uppkommer Cavalierens biljud jämfört med övriga raser.

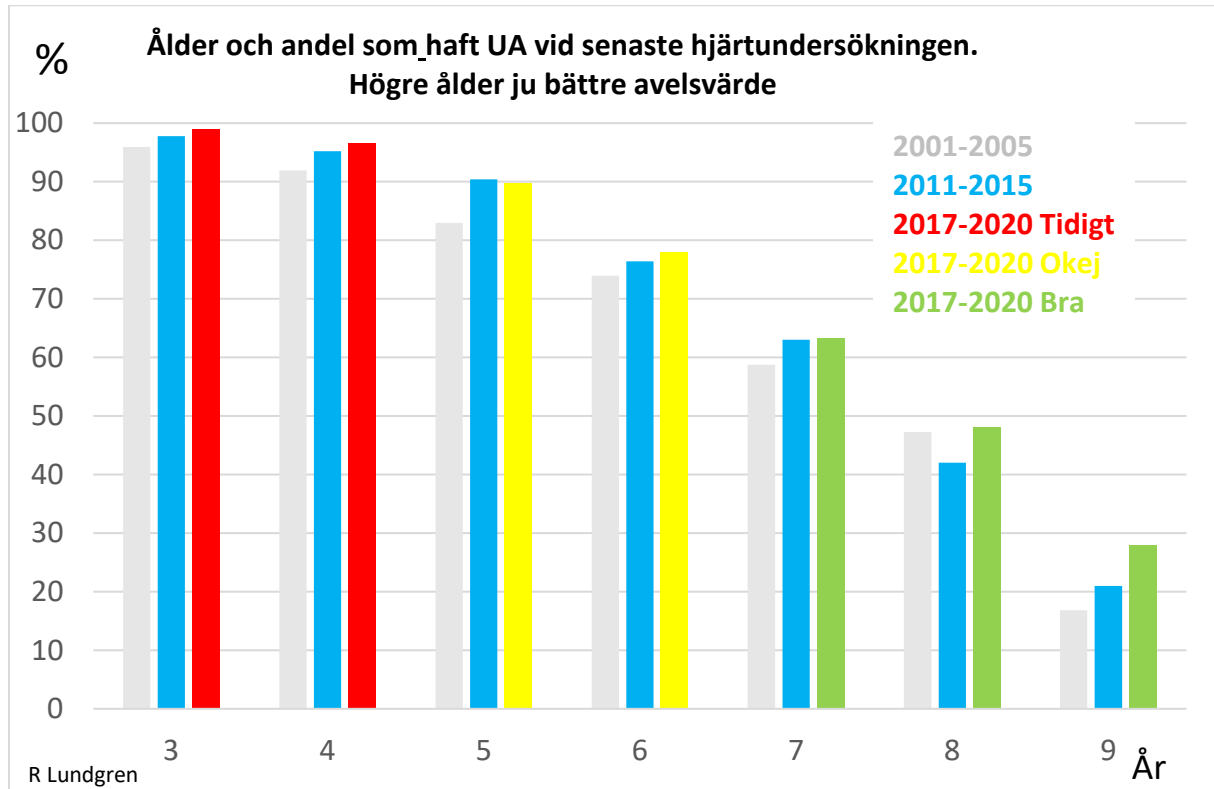
Om vi jämför våra 7 åriga Cavalierer med övriga raser så hamnar vi på ungefär samma nivå enligt Hundsport nr 2 2020. "Ungefär 40 procent av alla hundar som är äldre än sju år visar sig ha någon form av hjärtsjukdom". Skillnaden är att våra biljud börjar tidigare, med övriga rasers debut för biljud kommer närmare 7 års ålder. Se nedanstående diagram.

Ovanstående bild visar att vi närmar oss övriga raser. I bilden före ser vi att vi vid påbörjandet av Hälsoprogrammet 2001 låg på ca 41 % med konstaterat biljud vid 7 års ålder. En minskning på ca 4 %.

Nedan är samma som föregående bild men använt oss av UA intyget istället. Vi har försökt att redovisa avelsvärdet på våra Cavalierer utifrån senast redovisade UA intyg. Detta eftersom det ofta saknas intyg när biljud uppstått på många av de Cavalierer som använts i Avel.

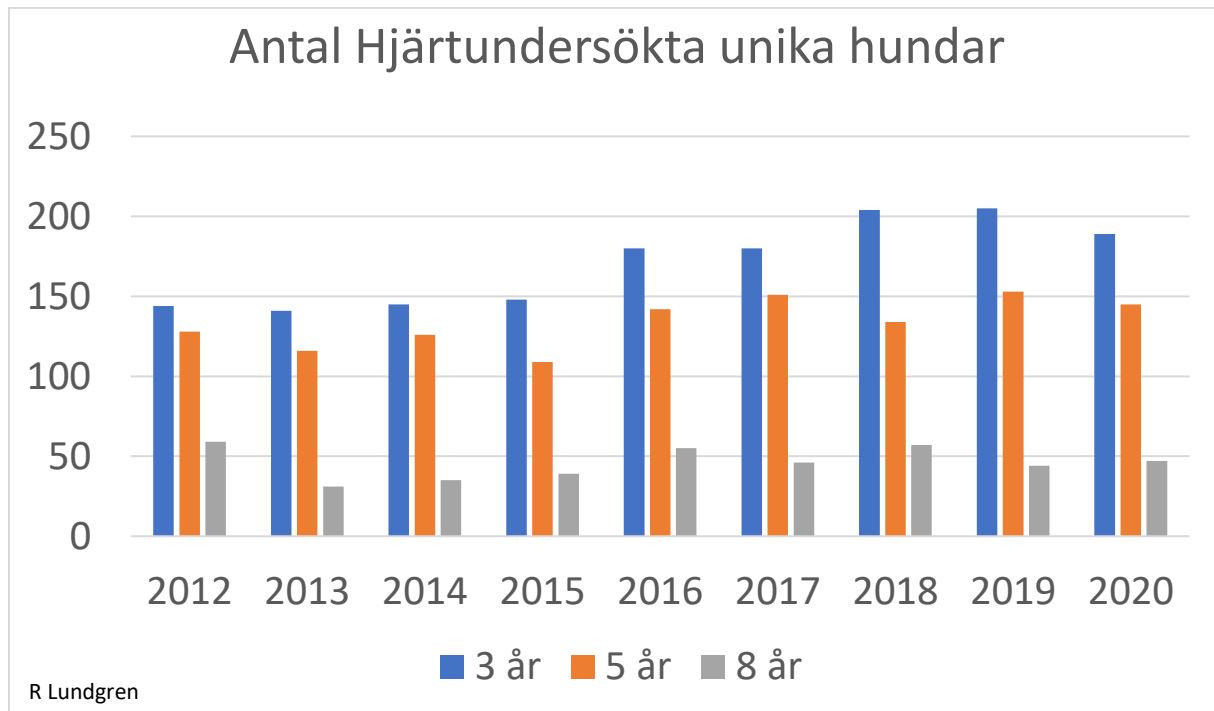

I ovanstående bild har vi försökt dela in åldern när senaste UA intyget är taget och andelen som inte fått biljud. På den sista stapelraden har vi valt att dela in staplarna i Tidiga, Okej och Bra. Tidiga är de som inte har Hjärta UA taget efter 5 årsdagen. Okej är de som har Hjärta UA taget efter 5 eller 6 årsdagen men inte senare. Bra har vi valt de som har Hjärta UA taget efter 7 årsdagen och senare. Se denna indelning i tre grupper som ett förslag från oss. Observera att underlaget för 8 och 9 åriga Cavalierer i diagrammet att lite för litet för att ge en helt rättvisande bild. Vi har ändå valt att ta det med i detta diagram.

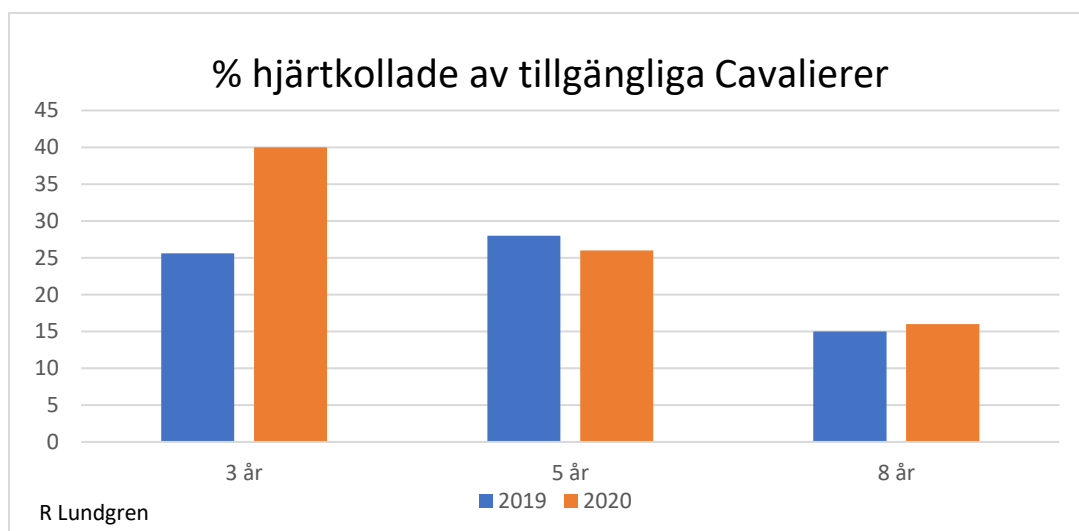
Hur många av våra Cavalieren gör vi hjärtkoll på.

Hur många Cavalierer som vi gör hjärtkontroll på ligger till grund för det fortsatta arbetet med att förbättra rasen med avseende på tidiga blåsljud.

Ovanstående bild visar att vi ökar totalt i antalet undersökta Cavalierer, men tyvärr har undersökning av 8 åringar minskat något.

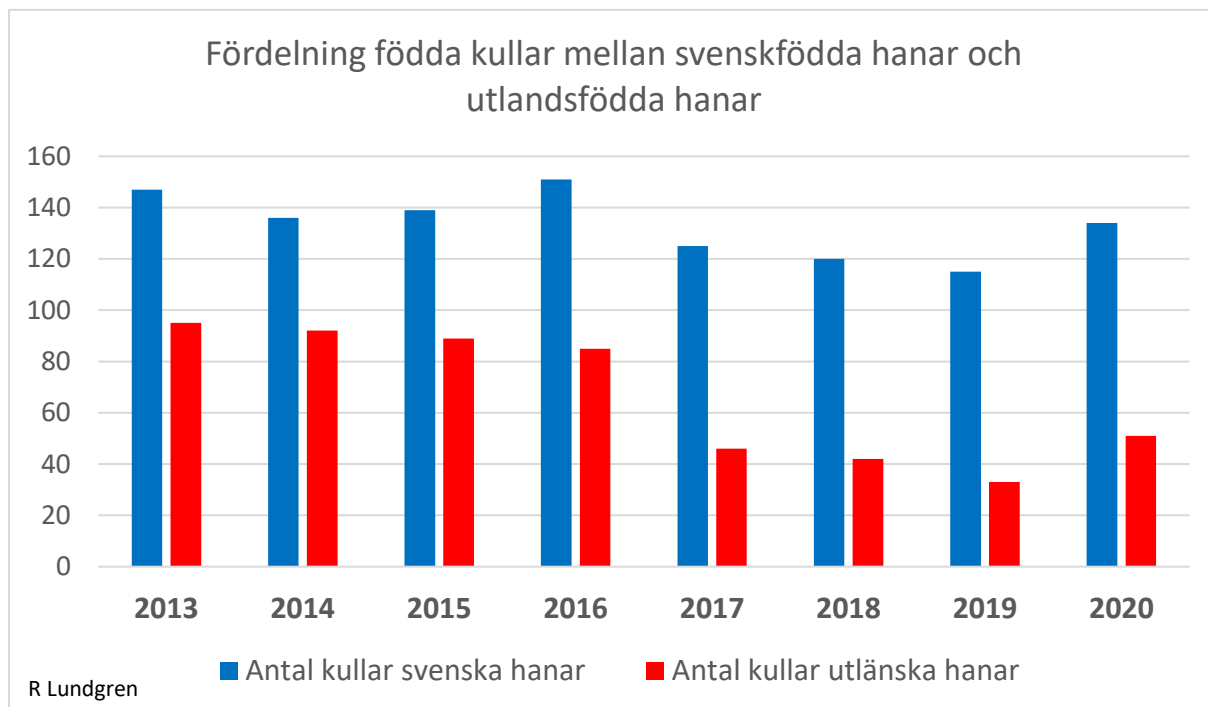
För att få en känsla av hur många av tillgängliga Cavalierer som vi gör kontroll av hjärtat på har vi tittat på hur det såg ut 2019 -2020. (Cavalierer som är i livet och inte vid tidigare kontroller blivit diagnostiserade Hjärta, konstaterat biljud, övriga orsaker till att inte göra hjärtkoll har inte tagits med)

Även om vi ser på tillgängliga Cavalierer så ser vi att det är färre 8 åringar som hjärtkollas i förhållande till 3 och 5 åringar.

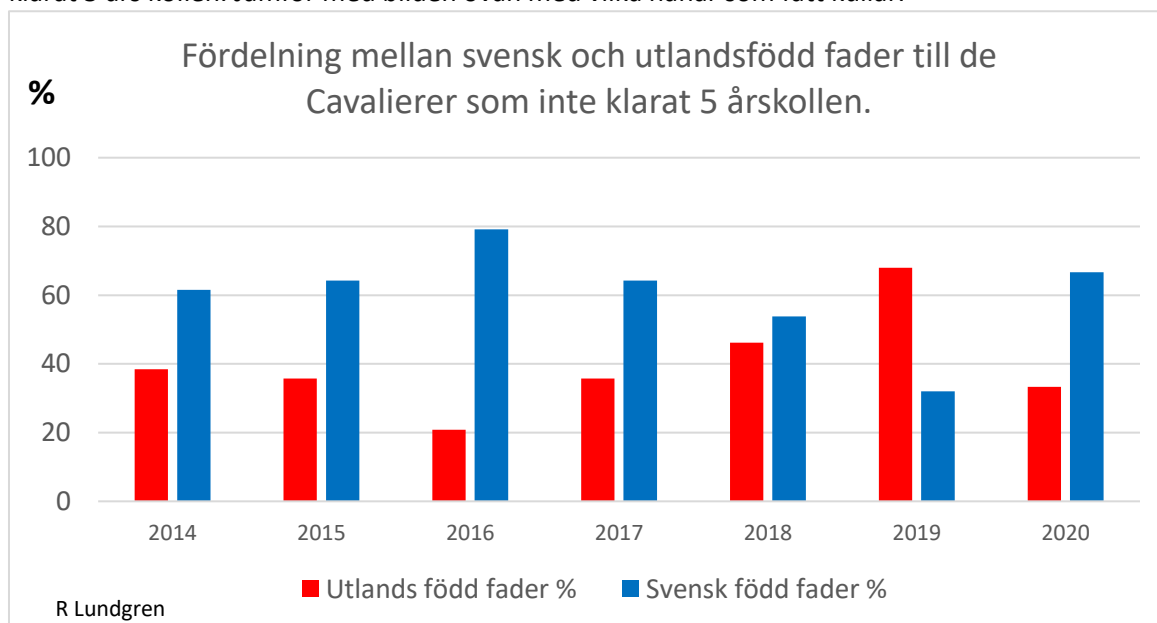

Vilka hanar använder vi i aveln av Cavalierer

Bilden visar att sedan Hälsoprogrammet 2017 infördes så har användandet av utlandsfödda hanar minskat, mer än halverats i antal. Svenskfödda hanar i avel har också minskat, men inte lika mycket. Utlandsfödda Cavalierer har inte varit med i vårt Hälsoprogram utan de har i flera fall gett svenska uppfödare en möjlighet att få tillgång till nya avelslinjer. 2020 har andelen utlandsfödda hanar i aveln börjat öka.

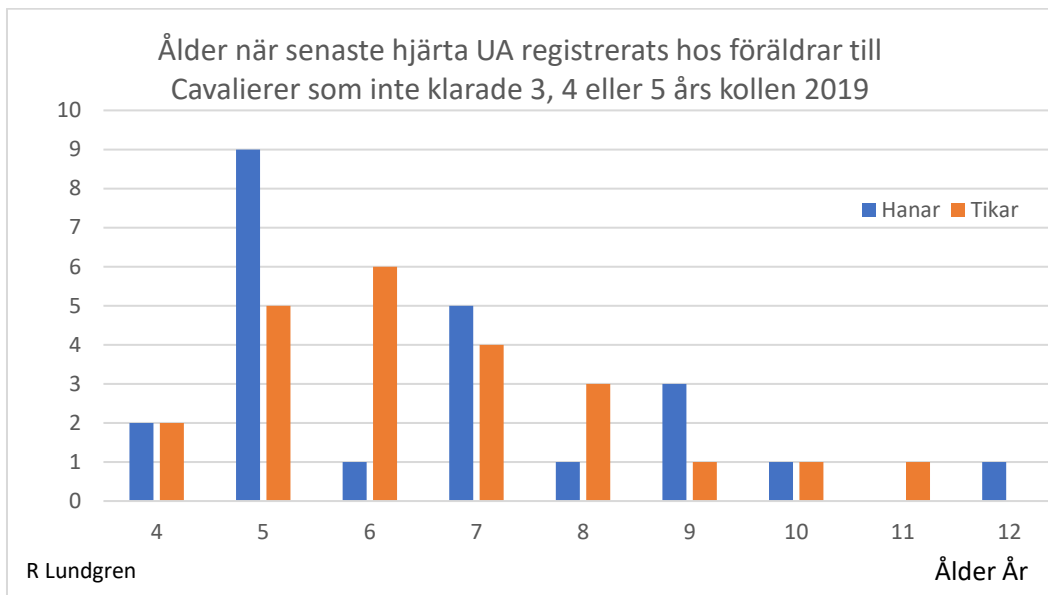
Bilden nedan visar skillnaden mellan svenskfödda och utlandsfödda fader till de Cavalierer som inte klarat 5 års kollen. Jämför med bilden ovan med vilka hanar som fått kullar.

En djupare analys av de Cavalierer som inte klarat hjärtkollen tagen efter 5 år eller tidigare.

Vi har valt 2019 för att se lite närmare på de Cavalierer som fått "Hjärta konstaterat biljud" taget vid endera 3, 4 eller 5 års kollen.

2019 i siffror.

Det var 23 hundar som inte klarade sin 5 års koll eller 3 och 4 års koll 2019.

Vi har använt oss av senast godkända hjärtintyg på far och mor till de hundar som fått biljud före 5 år och de som inte klarat 5 års kollen. Tyvärr har endast ett fåtal av mor- och farföräldrarna fortsatt ta hjärtkoll till de fått biljud.

För 4 av dessa 23 hundar hade båda föräldrarna hjärta ok vid sin 7 års koll.

För 2 av dessa 23 hundar hade båda föräldrarna hjärta ok vid sin 8 års koll.

5 av dessa 23 hundar har fått 22 valpar. Samtliga 22 valparna hade varit OK enligt 2001 års Hälsoprogram att användas i avel vid två års ålder.

4,3 % av alla valpar registrerade 2019 hade en förälder som inte klarade 5 års kollen.

Alla dessa 22 valpar har möjlighet att användas i avel när de fyllt fem år. Det förutsätter att de själva klarar "hjärta u.a." taget efter fyllda fem år.

2020 i siffror.

Det var 9 hundar som inte klarade sin 5 års koll eller 3 och 4 års koll 2020.

Vi har använt oss av senast godkända hjärtintyg på far och mor till de hundar som fått biljud före 5 år och de som inte klarat 5 års kollen. Tyvärr har endast ett fåtal av mor- och farföräldrarna fortsatt ta hjärtkoll till de fått biljud.

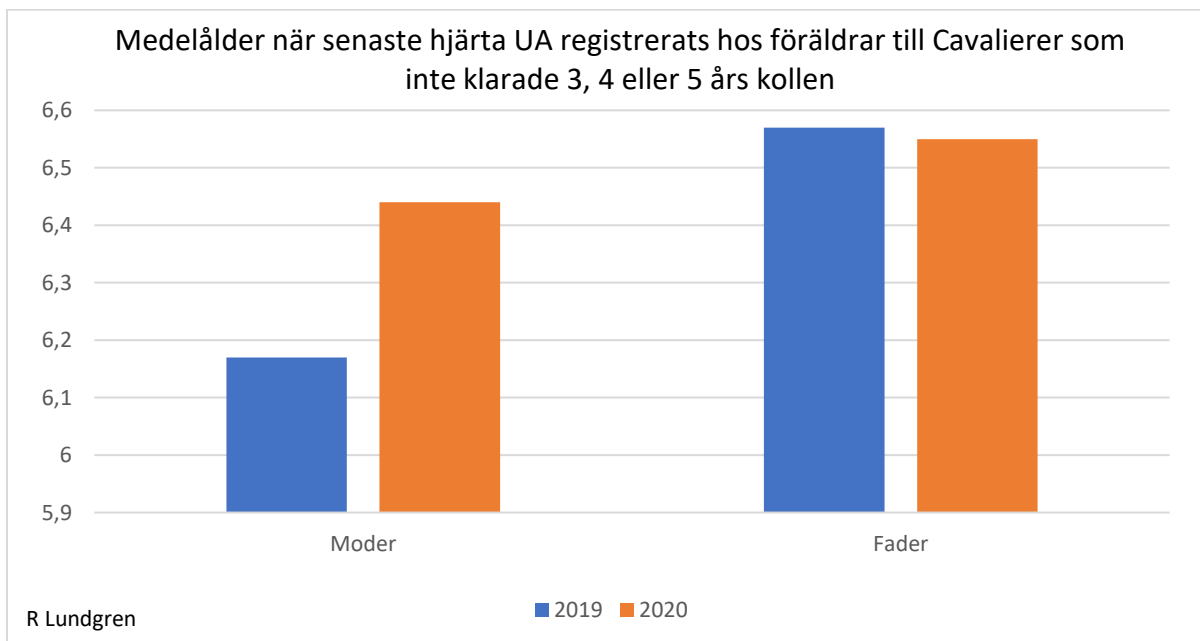
För 3 av dessa 9 hundar hade båda föräldrarna hjärta ok vid sin 7 års koll.

För 1 av dessa 9 hundar hade båda föräldrarna hjärta ok vid sin 8 års koll.

3 av dessa 9 hundar har fått 21 valpar. 15 st av valparna hade varit OK enligt 2001 års Hälsoprogram att användas i avel vid två års ålder. De övriga hade fått vänta tills de blivit 4 år enligt 2001 års hälsoprogram och enligt dagens Hälsoprogram avelspärras de.

3,1 % av valparna registrerade 2020 hade en förälder som inte klarade 5 års kollen.

15 av dessa valpar har möjlighet att användas i avel när de fyllt fem år. Det förutsätter att de själva klarar "hjärta u.a." taget efter fyllda fem år.

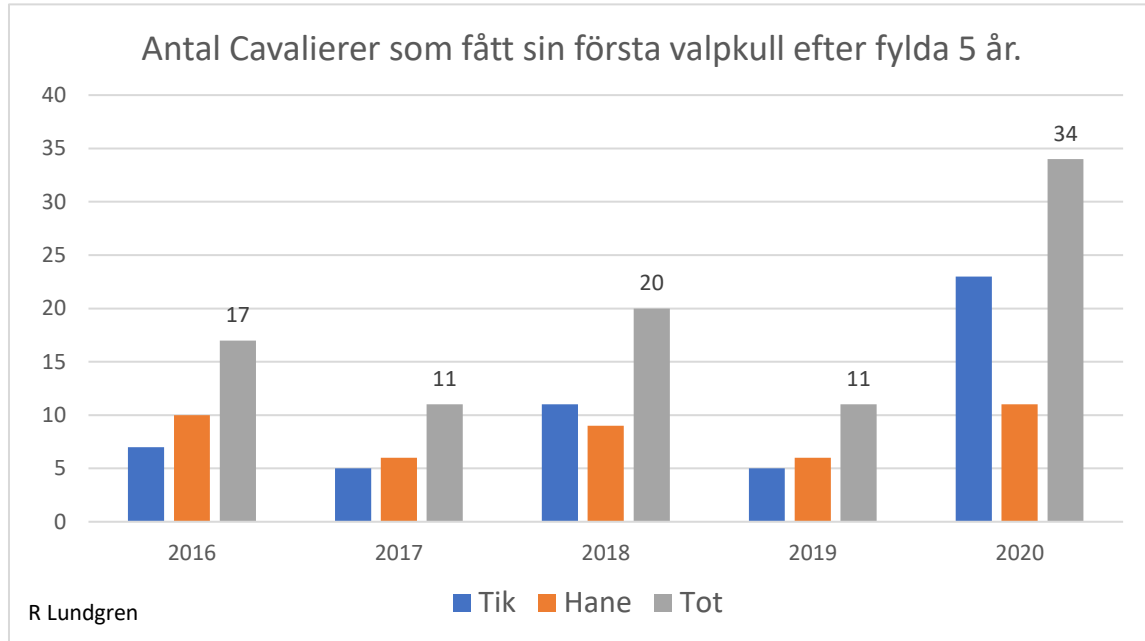

Ovanstående diagram visar medelåldern när senaste UA-intyget är taget på föräldrarna till de Cavalierer som fått biljud före femårsdagen. Ju färre 3 och 4 åringarna som får biljud, ju högre medelålder borde vi få hos deras föräldrar om vi fortsätter göra hjärtkoll på dem. Undantaget är utlandsfödda föräldrar, där det ofta saknas intyg upp i åldern. Speciellt hos fadern.

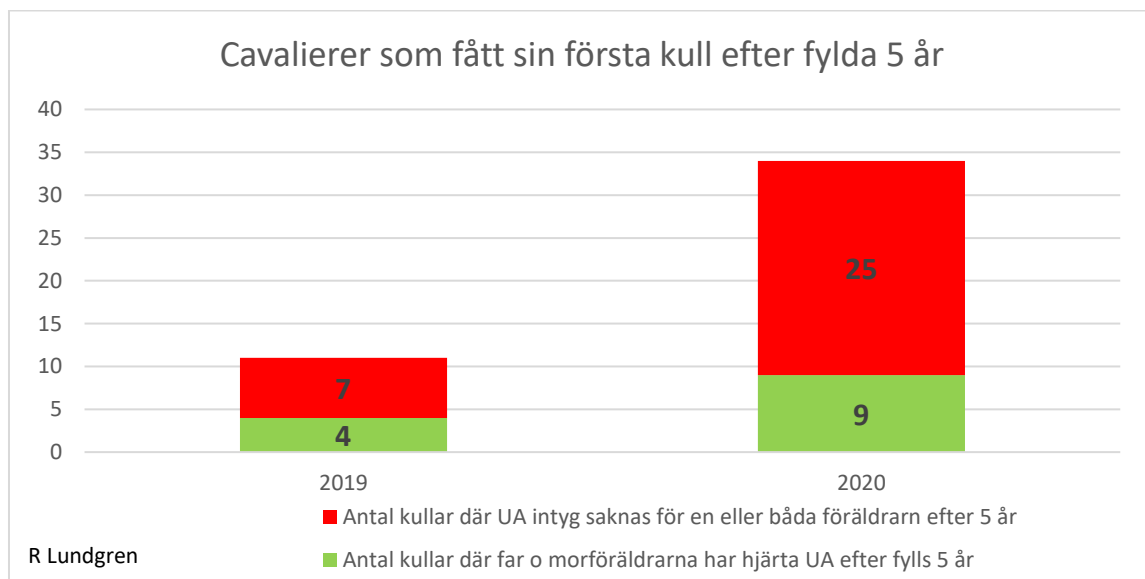

Cavalier King Charles Spaniel som får sin första kull vid fem års ålder, hur ser deras bakgrund ut?

För att få en överblick på hur många av våra Cavalierer som används i avel där föräldrarna inte klarat sin femårs kontroll på hjärtat har vi gjort en sammanställning. Den första uppföljningen visar hur många kullar det handlar om och fördelningen mellan tikar och hanar.

Vi ser här en dubbling av antal förstagångsföräldrar som fyllt 5 år under 2020. Hur många av dessa har fått vänta på grund av att deras föräldrar inte har Hjärta UA registrerat i SKK:s hunddata?

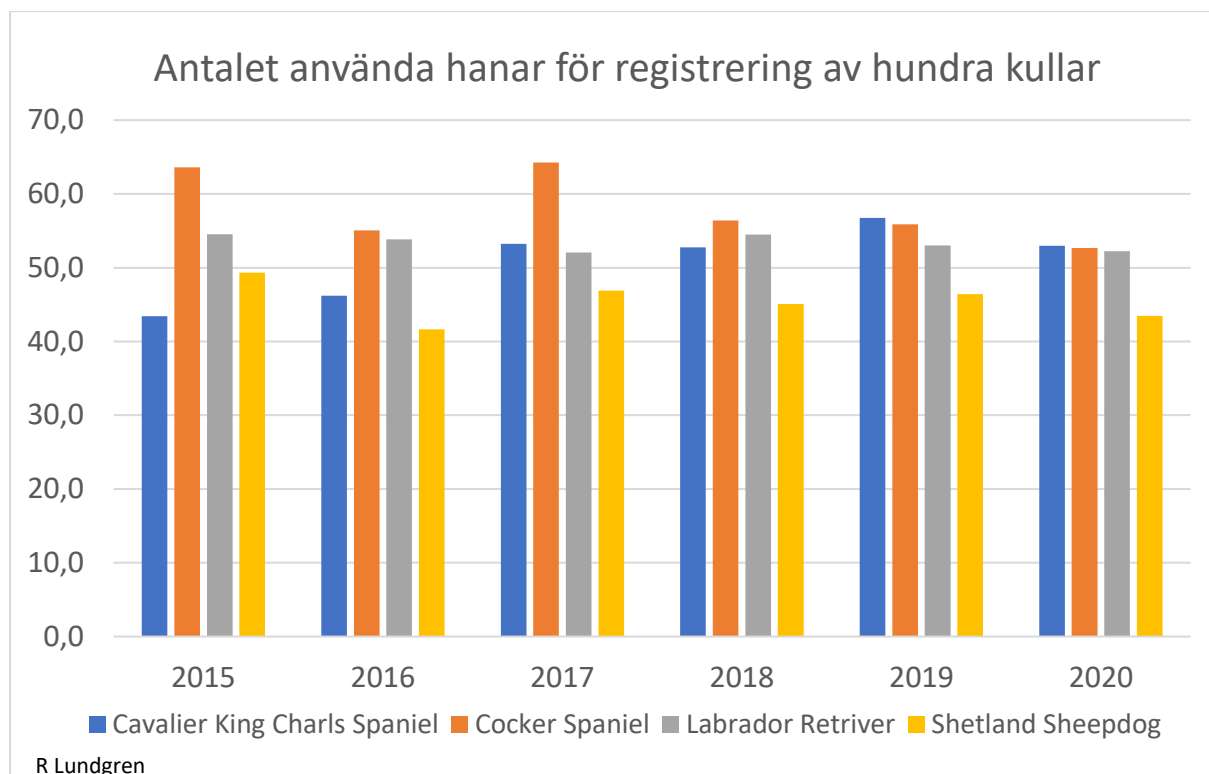

Endast 36 % 2019 och 26 % 2020 av förstagångsföräldrarna har alltså föräldrar där båda har Hjärta UA registrerat efter fyllda 5 år.

Hur har hanhunds användandet utvecklats jämfört med andra raser

När det nya Hälsoprogrammet 2017 skulle införas påbörjade SKCS en jämförelse med andra hundraser. Vi valde den ras som 2017 hade flest registrerade (Labrador Retriever) och de två raser som var närmast Cavalieren i antal registrerade. (Närmast fler och närmast färre registrerade 2016.)

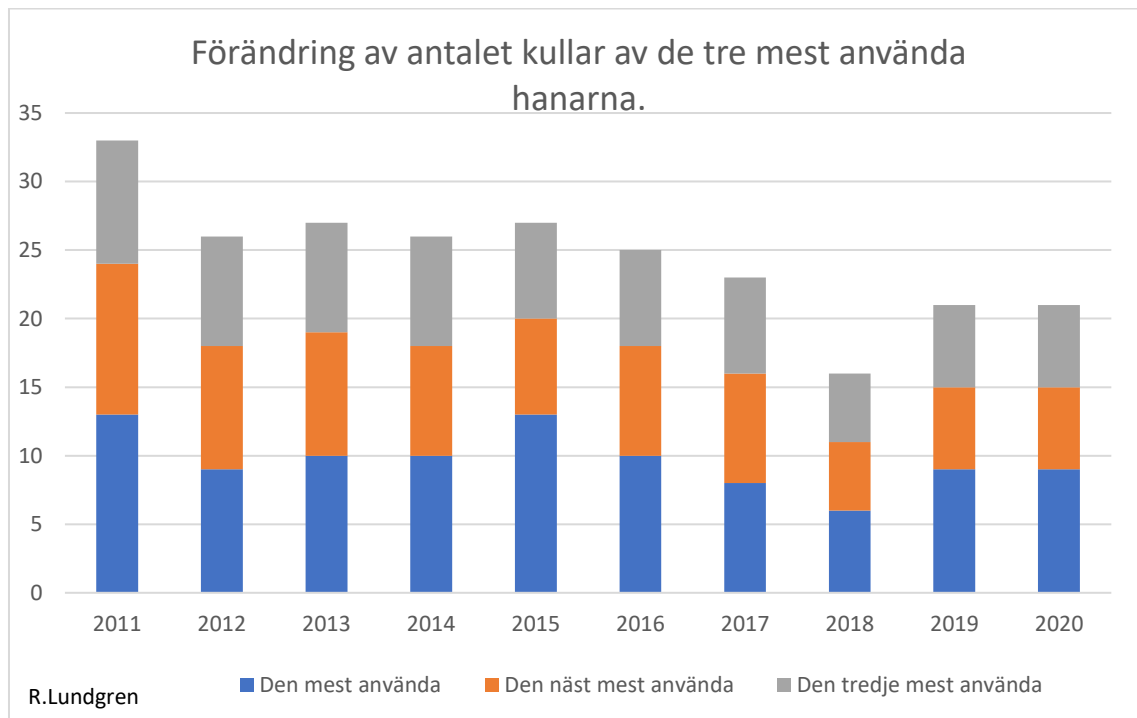

Lite förklaring till ovanstående bild. Vid 50 hanar per 100 kullar har vi använt i snitt varje hane till 2 kullar. Historiskt sett har Cavalieren legat på drygt 2 kullar i medeltal per år för varje hane. (Under 50 hanar till 100 kullar) Efter införandet av det nya Hälsoprogrammet 2017 har användandet av hanar inte minskat lika mycket som antalet kullar. Diagrammet visar att Cavalieren 2019 ligger bättre till än de raser vi har jämfört oss med. Under 2020 har en liten återgång skett. Ju fler hanar vi använder gör också att risken för matadoravel blir mindre.

Hur har användandet av de hanar vi använder mest förändrats.

Uppföljning av hur vi använt de 3 hanar som används flitigast under de senaste åren visar att vi har en minskning. Medel de 4 senaste åren 2017-2020 ligger på total 20 kullar för de 3 mest använda hanarna. Den hane som använts flitigast har använts till strax under 8 kullar per år under samma tidsperiod.

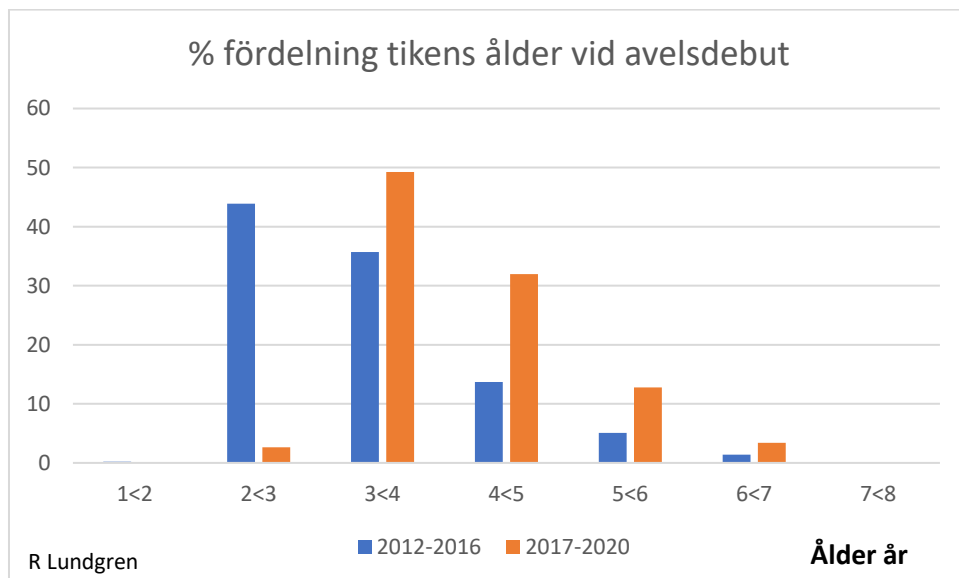
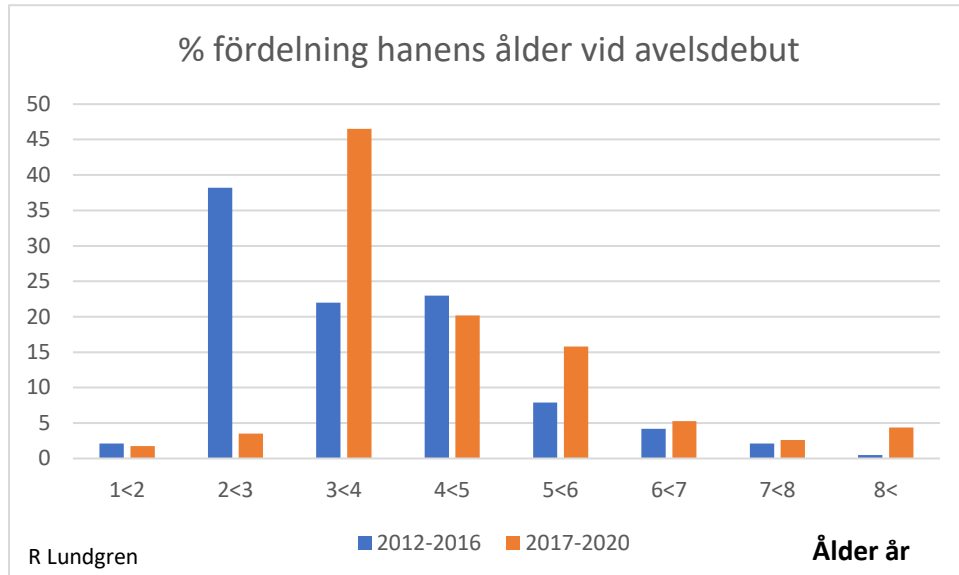

Även denna minskning pekar mot mindre risk för matadoravel samt en minskning av inavel på vårt sätt att använda Cavalierhanar i aveln.

Förändring av debutålder i och med det nya Hälsoprogrammet 2017.

I och med det nya hälsoprogrammet 2017 så har debutåldrarna för både hane och tik förändras.

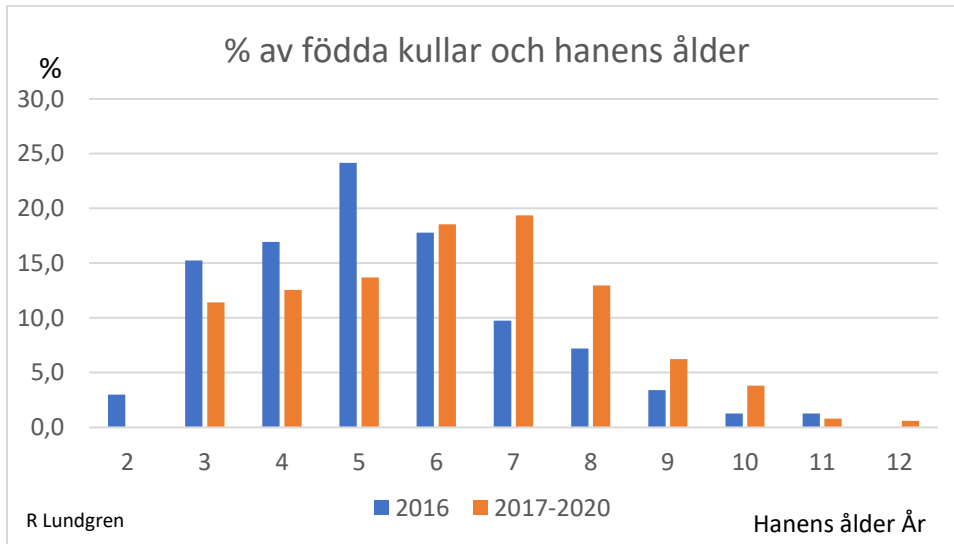
I och med att debutåldern flyttats fram 12 månader till tre år har också möjligheten till att utvärdera avelsdjurens föräldrar före parning ökat.

SM, kliniska besvär uppkommer ofta inom de tre första levnadsåren, så även här minskar risken då hundar med kliniska besvär i tidig ålder aldrig kommer att avlas på.

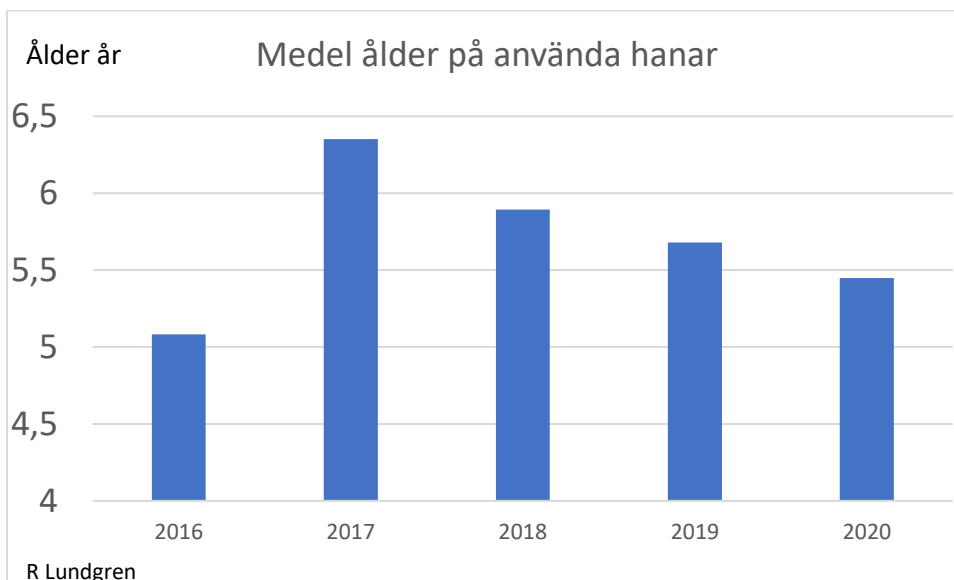

Hur förändringen av hanens ålder vid avel ändrats.

Även när vi tittar på alla födda kullar under året ser vi förändring i vilka åldrar hanen får sina kullar.

Diagrammet ovan visar hanens ålder det år kullen föddes. I det nya avelsprogrammet är det inte bara höjning av avelsdebut som vi har som mål utan även ökat användande av äldre friska hanar. Vi kan i detta diagram utläsa den procentuella skillnaden mellan 2016 och de därefter kommande 5 åren vad gäller hanens ålder. 2016 var hanens ålder 5 år vanligast, medan 2017-2020 är 7 år den vanligaste åldern hos hanen det år kullen föds.

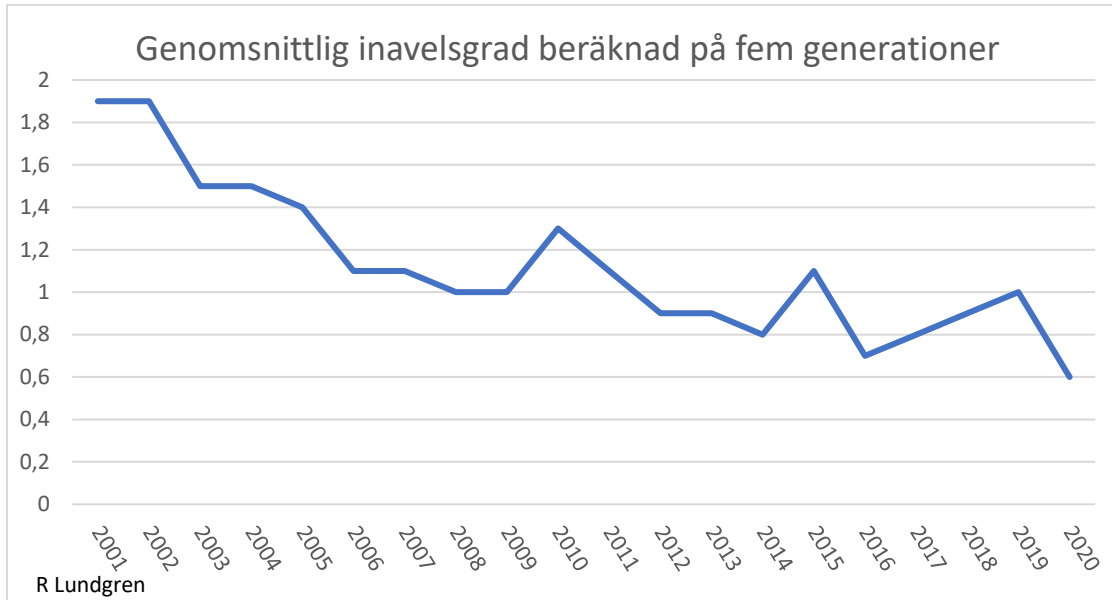

Hälsoprogrammet 2017 skulle ge oss en högre ålder på de hanar vi använder i aveln. I diagrammet ovan ser vi hur snittåldern på hanarna ökade med drygt ett år. Därefter har det sjunkit 3 år efter varandra och närmar sig 2016 års medelålder.

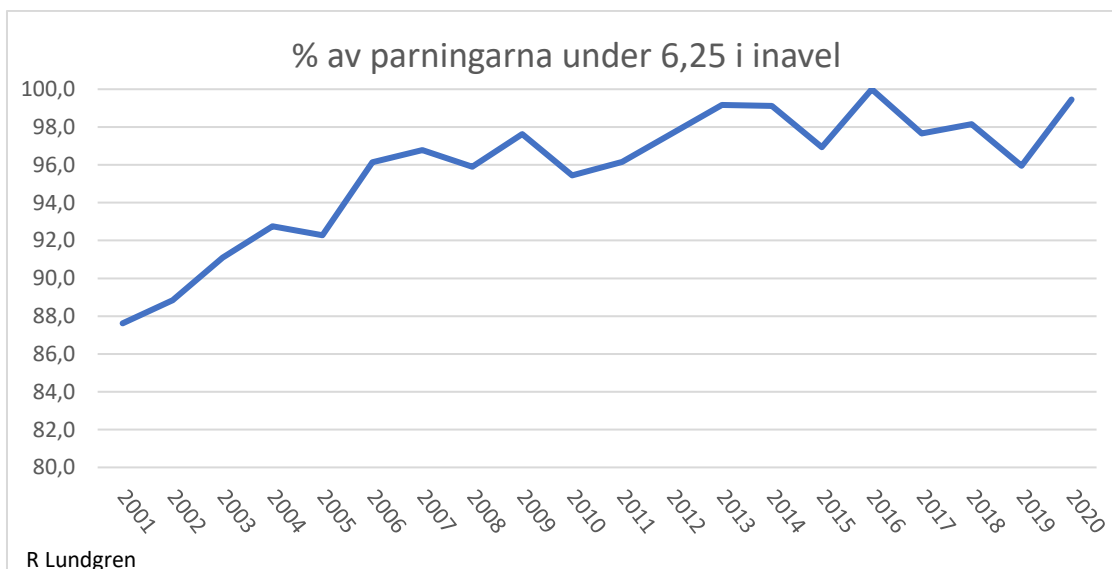

Inavel förändring sedan 2001

SCKCS strävar efter att inavelsgraden i population beräknad på fem generationer ska hållas under 2,5. Vad gäller varje enskild kull så bör inavelsgraden hållas under 6,25.

Ovan ser vi att vår genomsnittliga inavelsgrad ligger långt under 2,5 och är fallande, vilket uppfyller vår målsättning.

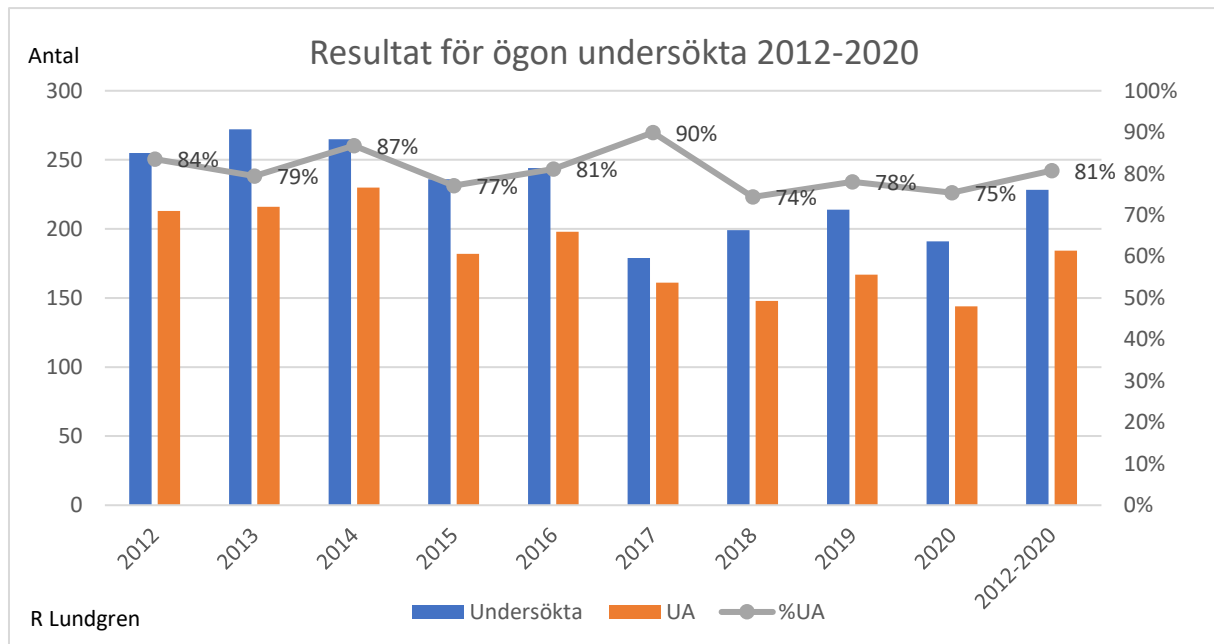

Vad gäller att varje enskild kull ska ligga under 6,25 i inavel når vi inte riktigt fram. Dock har vi en stigande trend.

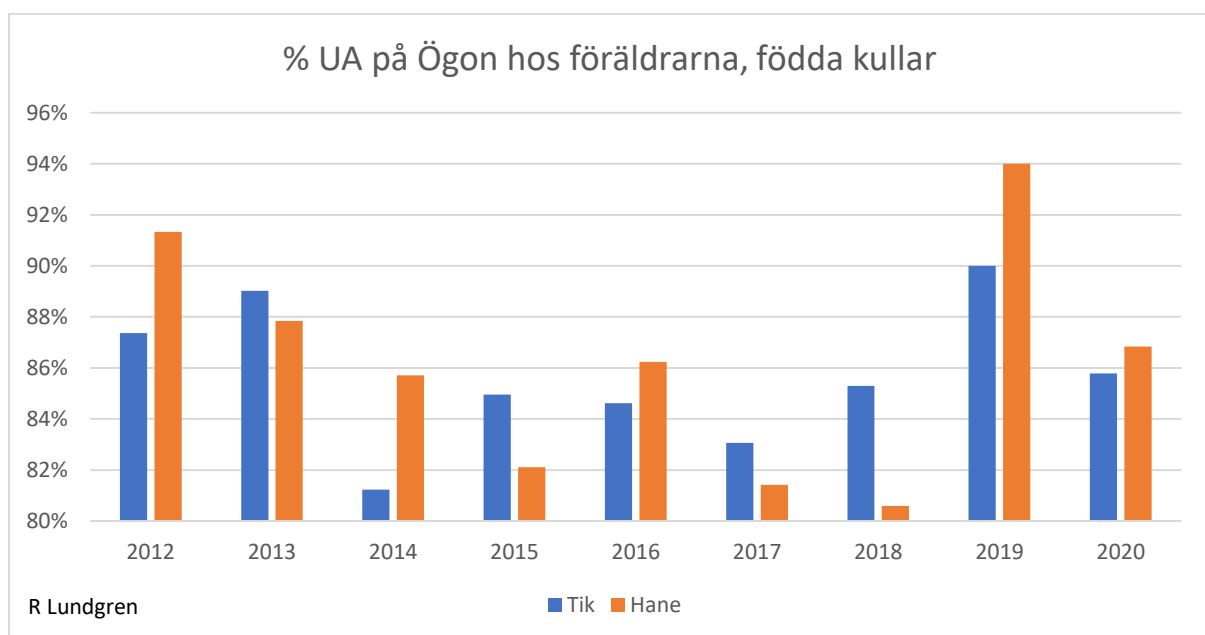

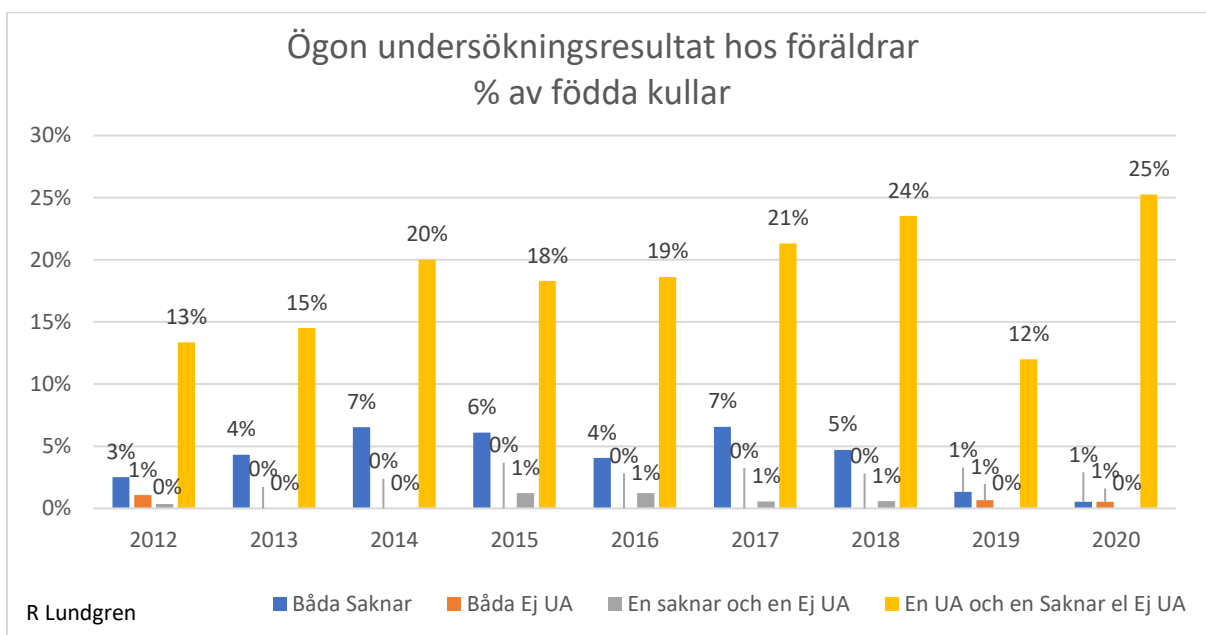
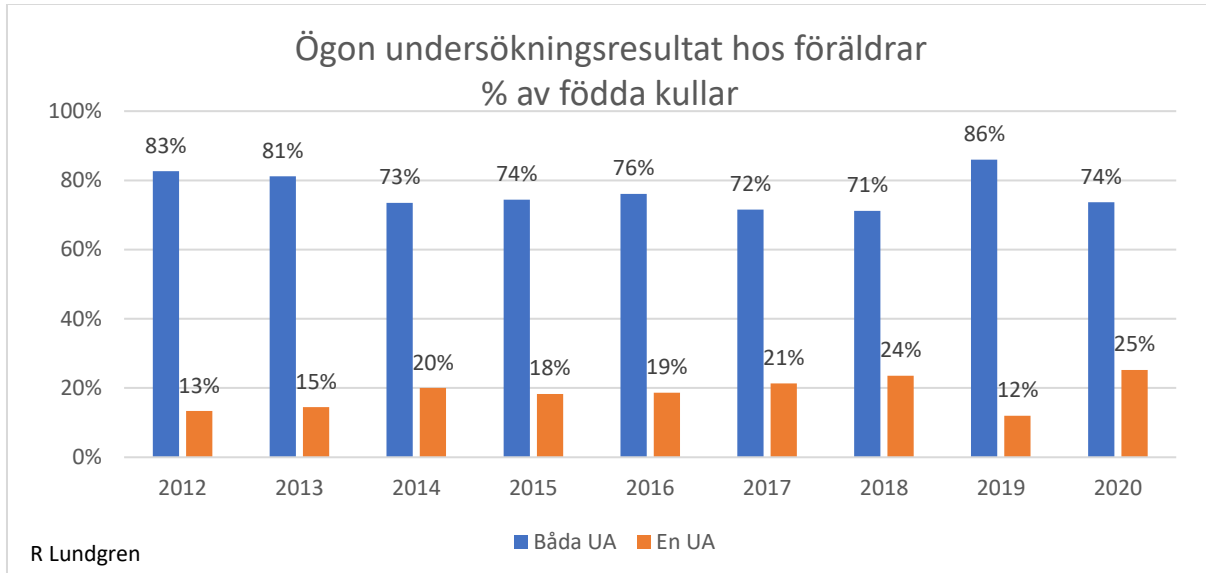
Uppföljning Ögon

SKKCS och Skk har rekommendation att kontrollera ögonens status på Cavalieren efter ettårsdagen. I diagrammet nedan finns resultaten med för både nya och gamla protokollet. (få från det gamla)

Fram t.o.m. 2016 registrerades ca 1000 valpar per år. Från 2017 har nivån legat på ca 600 valpar per år. Det betyder att fram 2017 ögonundersöktes ca 20-25 %, och därefter ca 30-35 % av tillgängliga Cavalierer.

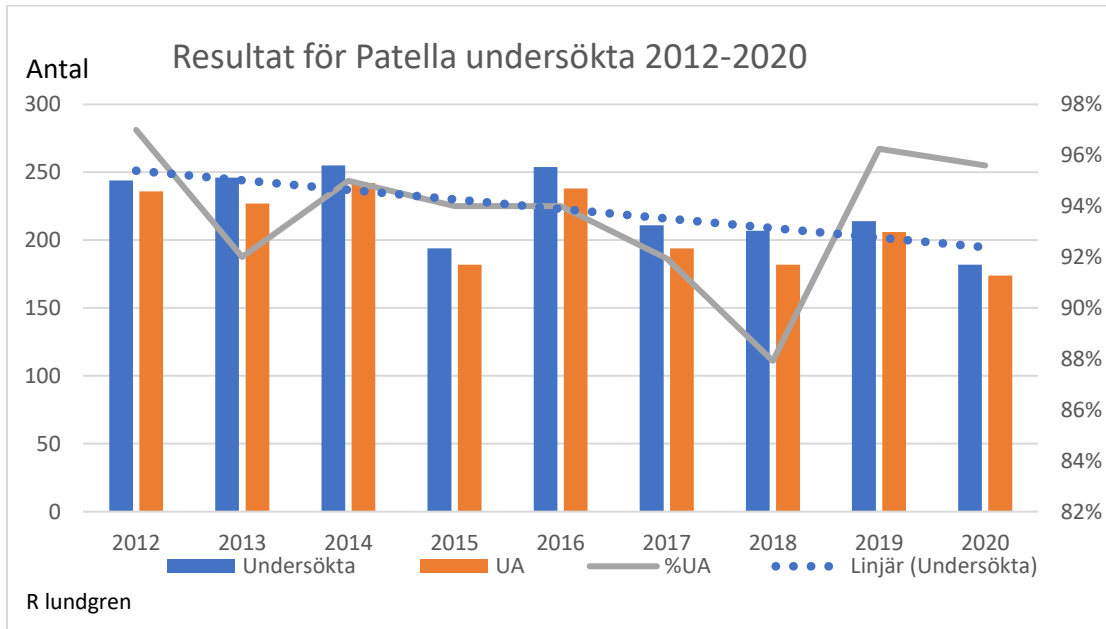

Att Cavalieren saknar intyg på öga är det vanligaste orsaken till att nivån där båda föräldrarna har UA på öga hamnar mellan 71-86 %.

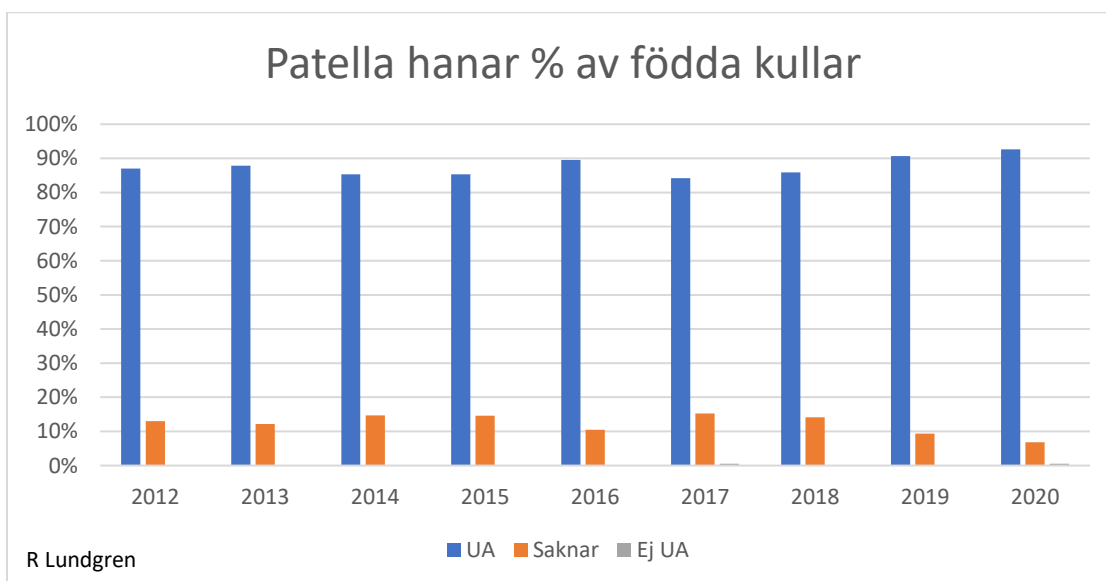
Uppföljning Patella

Nedan redovisas hur många Cavalierer som vi gjort Patella undersökning på. Vi ser att det är en vikande trend, dvs antalet som undersöks minskar, men inte lika mycket som nyregistreringar minskar.

Resultatet varierar något under åren men ligger mellan 89 – 97 % där resultatet är UA.

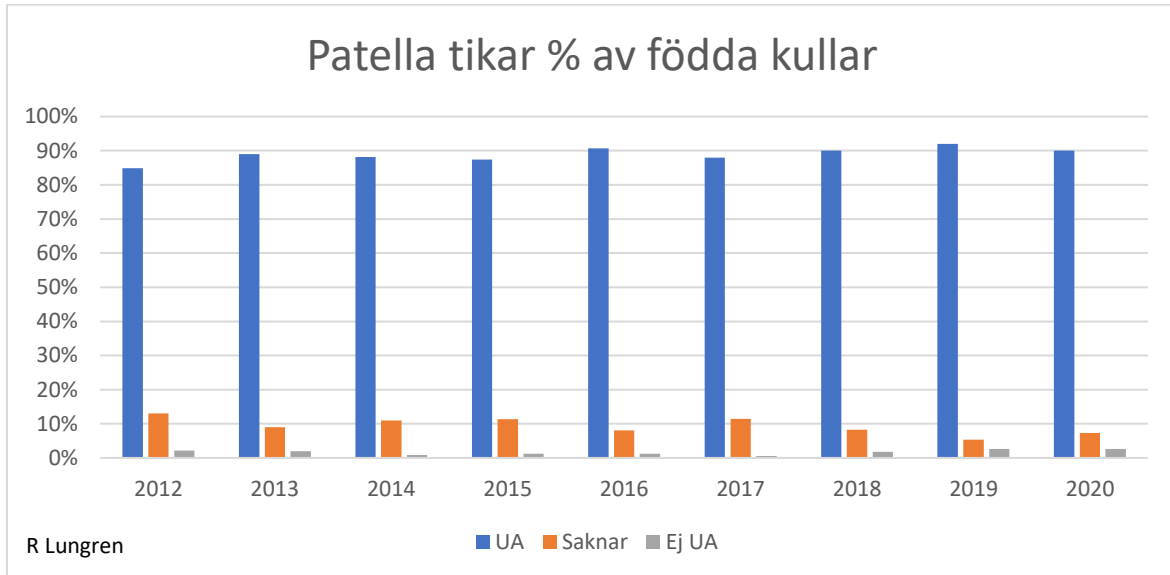
Vi har också tittat på hur hanarnas status vid parning. Endast vid några tillfällen har hanar använts som inte varit UA, av dessa hade en Patella medialt grad 2, övriga Patella grad 1. Vi har däremot använt hanar som saknar intyg på Patella upp till 15 % av födda kullar vissa år.

På ca 84 – 93 % av födda kullar mellan 2012- 2020 hade fadern diagnosen UA på Patella.

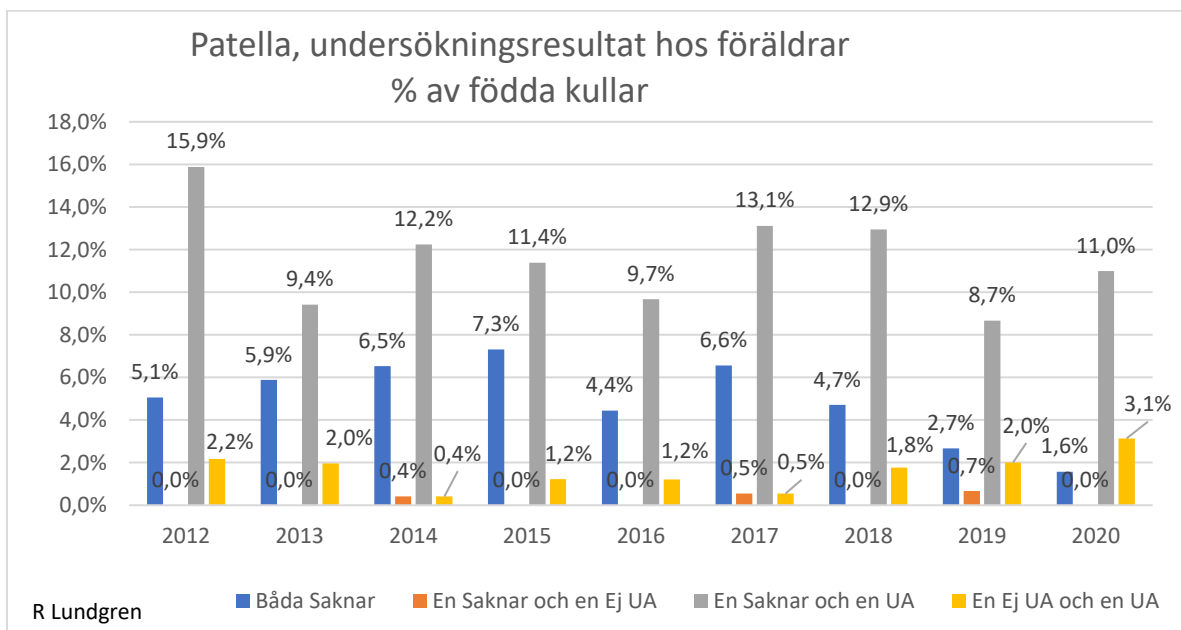

Motsvarande för tikar är 85-92 %. Några % tikar som inte haft diagnosen UA har använts varje år. Alla med Patella medialt grad 1.

Mellan 5–13 % av tikarna som fått kullar sakna intyg för Patella.

Hos både hanar och tikar har det de senaste åren varit färre som saknat intyg på Patella.

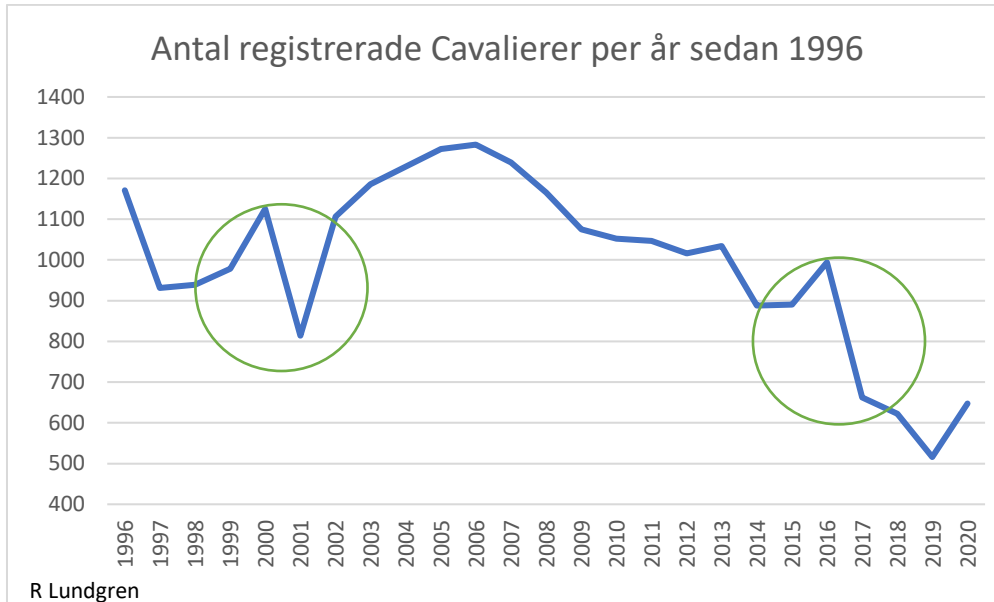

I ovanstående diagram ser vi att den vanligaste avvikelser till att inte båda föräldrarna har diagnosen UA är att det saknas undersökningsresultat hos en eller båda. I ca 80-85 % av födda kullar har båda föräldrarna resultatet UA på patella. Vi har inte hittat någon född kull under denna tid där båda föräldrarna hade resultatet Ej UA.

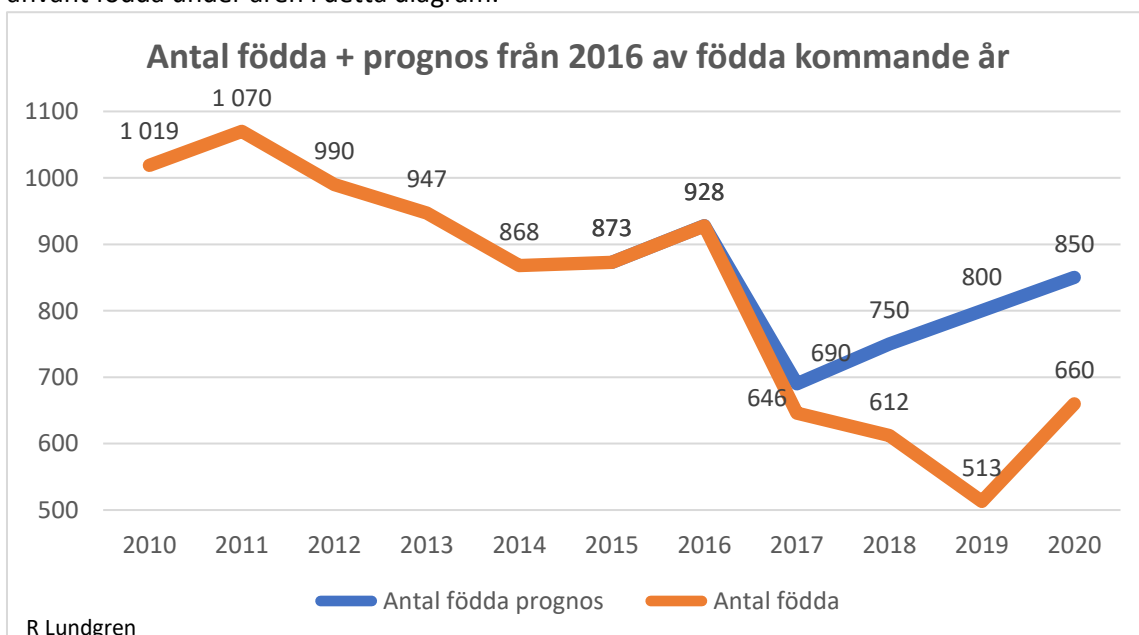
Uppföljning registreringar.

För att få en bild av hur hälsoprogrammen påverkar tillgången på registrerade Cavalierer har vi sammanställt utvecklingen sedan 1996

Inför det nya Hälsoprogrammet 2017 förväntade vi oss samma som det som hände 2001. Ökat antal registreringar året innan det nya programmet träder i kraft för att sedan minska några år innan en återhämtning. Vad vi kan utläsa i bilden ovan är att efter toppen av registreringar 2005-2006 har antalet stadigt minskat, med en liten uppgång året innan Hälsoprogrammet 2017 trädde i kraft.

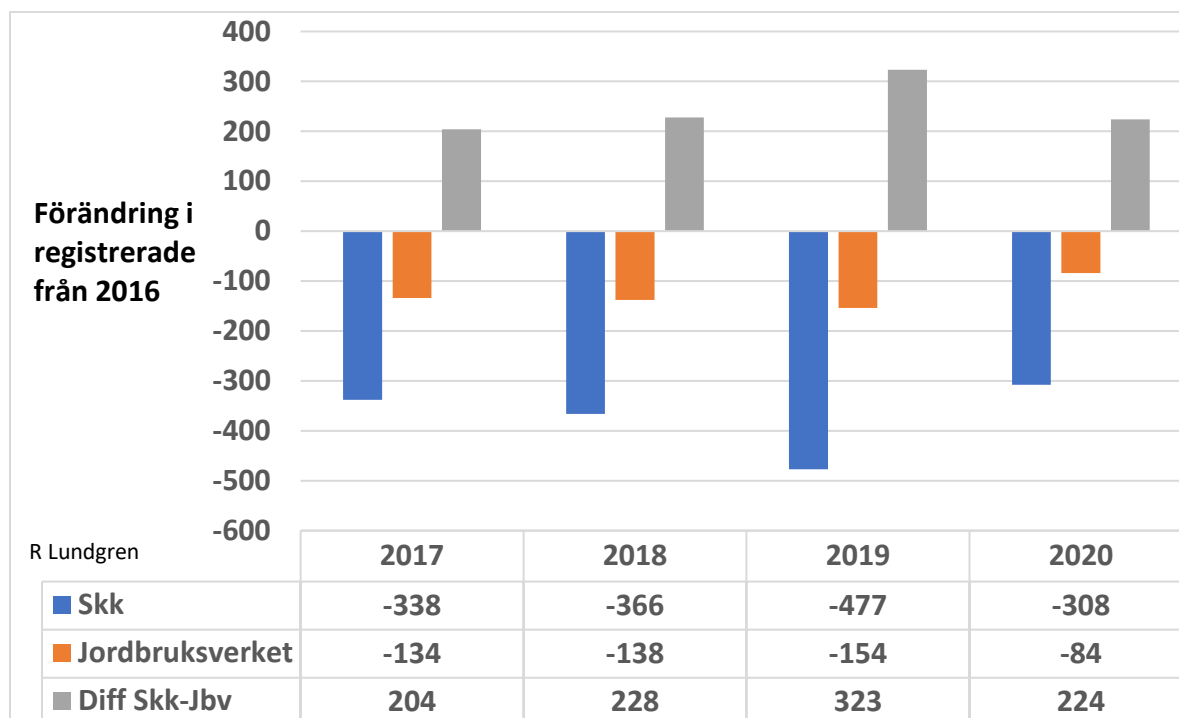
Nedanstående bild gjordes som en uppskattning hur det skulle se ut från 2017 och de kommande åren. I prognosen förväntade vi oss en återhämtning från 2018, vilket inte har skett. Obs här har vi använt födda under åren i detta diagram.

Efterfrågan på registrerade Cavalierer har varit konstant högt de senaste åren. För att kunna förstå detta bättre har vi jämfört jordbruksverkets registreringar med registreringar hos SKK.

I jordbruksverkets registreringar ingår både renrasiga Cavalierer och andra "Cavalierer" sk oregistrerade och vissa blandraser.

Vi har använt 2016 som utgångspunkt, under 2017 minskade registreringarna hos SKK med 338 Cavalierer. Minskningen hos Jordbruksverket var 134 Cavalierer. Alltså 204 färre i minskning. Så långt stämde uppskattningen som gjordes 2016.

Hoppar vi till 2019 var uppskattningen att vi skulle registrera ca 150 fler Cavalierer hos SKK än 2017.

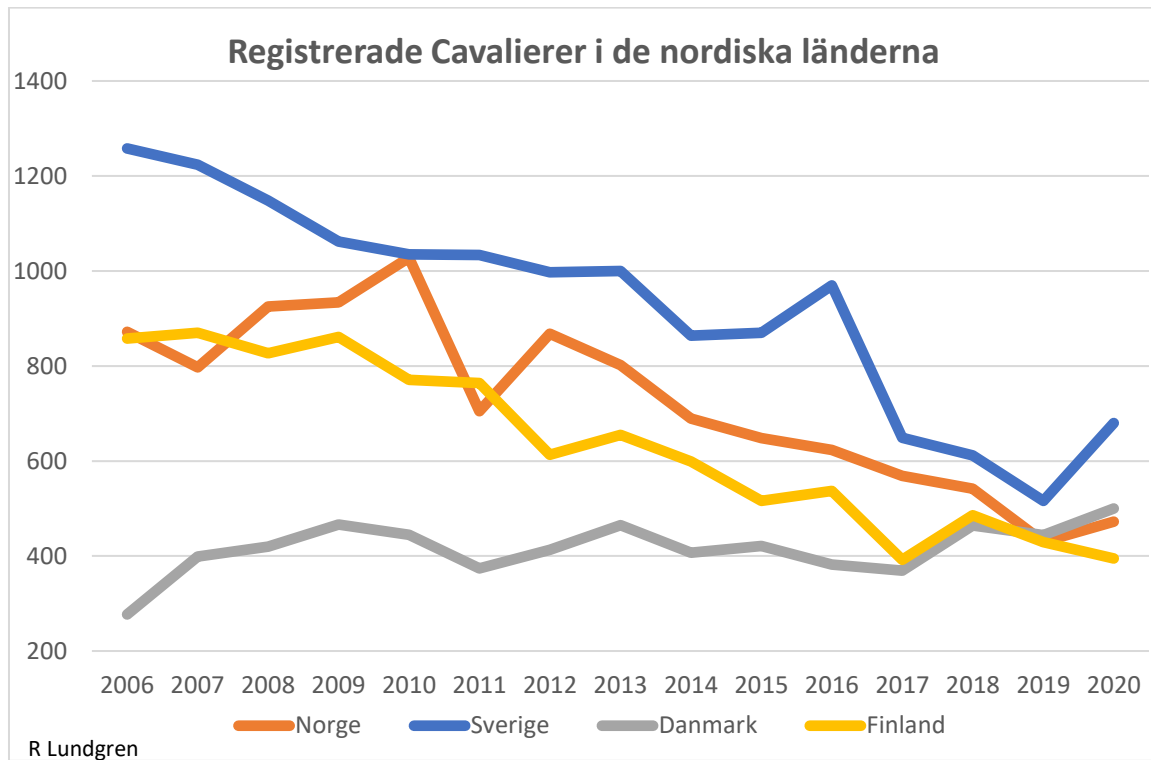
Istället fortsätter ju minskning, 2019 registrerades 477 färre Cavalierer hos SKK i jämförelse med 2016. Minskningen hos Jordbruksverket har i princip stannat upp, 154 färre än 2016.

Så 2019 var minskningen hos jordbruksverket 323 färre än registreringarna hos SKK!

Är detta en följd av att efterfrågan av Cavalierer är betydligt större än tillgången?

Vi har även gjort en jämförelse med de nordiska länderna, hur har registreringarna sett ut i Finland, Norge och Danmark?

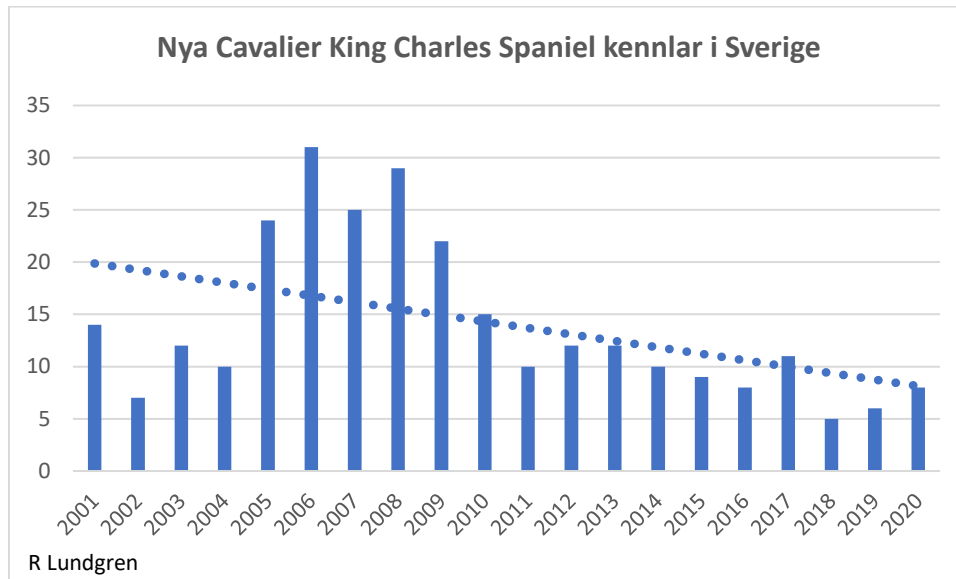

Bilden ovan visar att Finland, Norge och Sverige har minskad registrering av Cavalierer hos respektive kennelklubb medan Danmark har haft en mera flack kurva. Den största minskningen har vi haft i Sverige.

Utveckling Nya Kennlar (Uppfödare av Cavalier King Charles Spaniel)

För att bättre förstå minskningen av antalet registrerade Cavalierer har vi följt upp hur många nya uppfödare som SKK registrerat varje år sedan 2001.

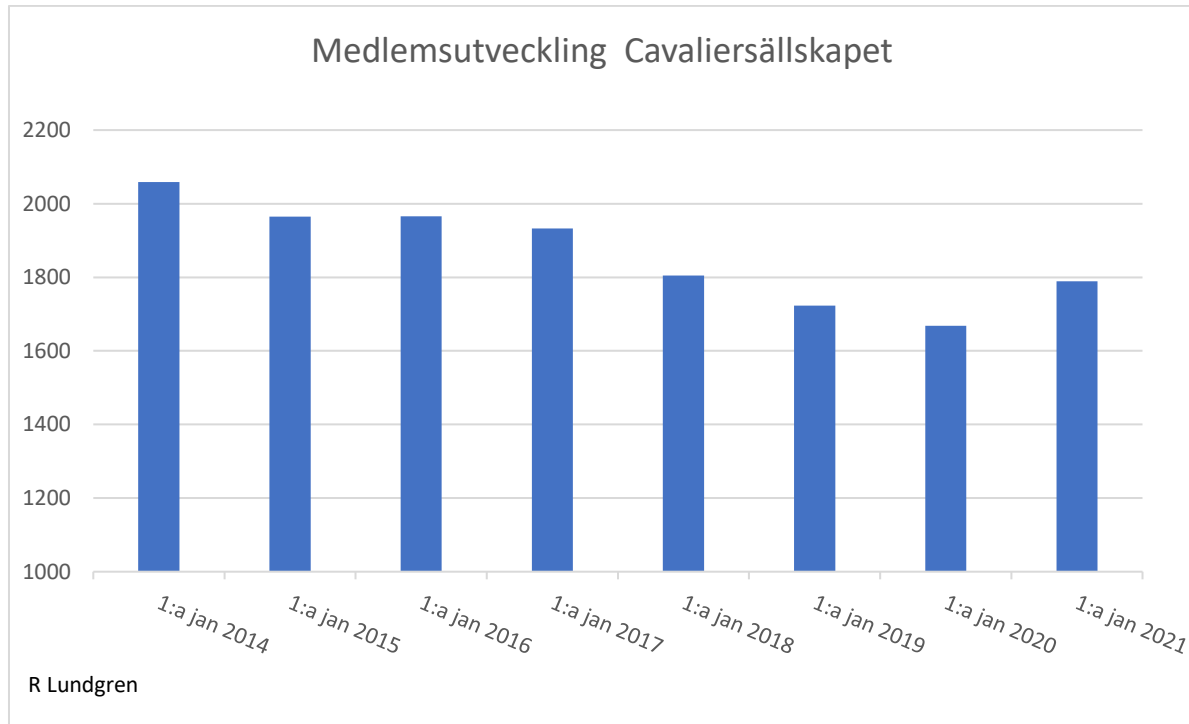

Även vad gäller nya uppfödare ser vi samma minskning, vilken kan var en bidragande del till att vi inte kunnat hållit uppe nivån i antalet registrerade Cavalierer de senaste åren.

Medlemsutveckling inom SCKCS.

Med fallande registreringar och minskat antal nya kennlar, vad har hänt med antalet medlemmar.

Minskningen av antal medlemmar sedan 31 dec 2016 till 1 jan 2020 är 14 %. Detta får lov att ses som lovande då registrerade Cavalierer under samma tid minskat med 48 %. Att vi ser en ökning under 2021 måste ses som mycket positivt.